

Adabımuaşeret

Konuşmalardan davranışlara incelik ve nezaketin giderek eski değerini koruyamadığı, teknoloji ile kazanılan yeni imkânların aynı hızda adap ve ölçüsünün üretilmediği günümüz dünyasında, adabımuaşeret kurallarının yeniden hatırlanmasına ve üzerinde düşünülmesine ihtiyaç vardır. Bundan yola çıkarak bir yandan hayatı kolaylaştıran diğer yandan güzelleştiren, ahlaki ve dini ilkeler üzerine bina olan adabımuaşereti bu ay sizler için pencereimize taşıdık. Dr. Fatma Bayraktar Karahan "Davranış Estetiği: Adabımuaşeret" yazısında davranışlarımızı güzelleştiren ve bir arada yaşama usulü olan adabı muaşeret konusunu, dayandığı dini temelleri ile ele aldı. Uzman görüşlerine yer verilen yazıda, ihtiyaç duyduğumuz yeni adap kurallarına ve en güzel örnek Hz. Peygamberin uygulama örneklerine de yer verildi.

"Biz Bize" köşesinde Dr. Muhlis Akar Peygamberimizin (s.a.s.) hayatından örneklerle her hayırlı işe besmele ile başlamanın gerekliliğine ışık tutarken, Dr. Lütfiye Gülay Bilgin "Âlimin Ölümü Âlemin Ölümü" başlıklı yazısında âlimlere değer vermenin toplum olarak bizlere nasıl sorumluluklar yüklediği sorusuna cevap aradı.

"Aile-ce" köşesinde Uzman Psikolog Betül Baltacı yazısında günümüzde ebeveynleri en çok meşgul eden konulardan biri olan çocuklardaki özgüven eksikliğinin sonuçları ve bu duruma yönelik çözüm önerilerine yer verdi. Özden Zehra Sönmez ise yazısında dünyanın en zor ancak bir o kadar da en güzel vazifesi anneliğe ve nasıl duyarlı anne olunacağı hususlarına değindi.

Bu sayıda Filistin'den Mohammed Al Mansour "Misafirimiz Var" köşesine konuk oldu. Filistin'e sahip çıkacaklarıyla söze başlayan Mohammed Al Mansour, ülkesindeki eğitim imkânlarını, Kudüs'ü, Filistin halkının yaşadıklarını, her şeye rağmen taşıdığı umudu aktardı bizlere.

Başarılı bir neyzen ve aynı zamanda tasavvuf musikisi sanatçısı olan Ender Doğan ile yaptığımız söyleşimiz ilgiyle okuyacağınız bölümlerden... Doğan, gizemli bir dünyası olan neyin yapımından sesine ve deruni yönlerine; atölyesinden öğrencilerine musikin ve sanatın anlamlı dünyasına dair pek çok şey anlattı bize.

"Bir Nefes Sıhhat" sayfasında baş ağrılarının önemli bir kısmını oluşturan migreni Uzm. Dr. Ferda İnce, "Kültür Sanat" bölümünde Halil İbrahim Uzun İbrahim Efendi Konağı'nı yazdı.

"Kısa Kısa", "Serbest Kürsü", "Evimiz", "Bilgelik Hikâyeleri", "Yuvarlak Köşe" ve daha pek çok bölüm bu ay da sizler için dergimizde yerini aldı.

Ramazan ayına sağlıklı, huzurla ulaşma ümidi taşıdığımız şu günlerde daha zarif, daha naif aileler olmak duasıyla...

Bir yandan hayatı kolaylaştıran diğer yandan güzelleştiren, ahlaki ve dini ilkeler üzerine bina olan adabımuaşereti bu ay sizler için pencereimize taşıdık.

TAKDİM

Dr. Faruk Görgülü

Diyaret İşleri Başkanı Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Yüksel Salman

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Dr. Faruk Görgülü

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu
Mustafa Bayraktar

Yayın Koordinatörleri
Dr. Fatma Bayraktar Karahan
Sümeyye Özçelik
Sevde Nur Özkan

Tashih
Mustafa Bektaşoğlu

Arşiv
Ali Duran Demircioğlu

Tasarım
aral.org
Bedra Nur Aygün

Baskı
İleri Haber Ajansı Tanıtım İletişim
Matbaacılık Yayıncılık Ve
Teknik Hizmetleri A.Ş.
Tel: 0212 454 32 90

Abone İşleri
Tel : 0312 295 71 96-97
Faks: 0312 285 18 54
e-mail : dosim@diyanet.gov.tr

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Blv.
No: 147/A 06800,
Çankaya/Ankara
Tel: 0.312 295 8661- 62
Faks: 0.312 295 6192

4 Kısa Kısa
Sümeyye Özçelik

6 Davranış Estetiği
Adabı Muaşeret
Dr. Fatma Bayraktar Karahan

12 Her Hayırlı İşe
Besmele İle Başlamak
Dr. Muhlis Akar

16 Âlimin Ölümü
Âlemin Ölümü
Dr. Lütfiye Gülay Bilgin

18 Kulaktan Kalbe Ney İle:
Ender Doğan
Sevde Nur Özkan

22 Çocuklarda
Özgüven Eksikliği
Betül Baltacı

26 Anne Olmak
Özden Zehra Sönmez

28 Migren
Dr. Ferda İnce

30 Ustalık İsteyen Oklava
İbrahim Ethem Özer

32 Serbest Kürsü
Sevde Nur Özkan

34 Çocuklar Ne Okumalı?

Hasan Karaca

36 Filistin: Peygamberler Ülkesi

Deniz Güner

**40 Medineli Fedakâr Sahabi:
Ebu Talha**

Rukiye Aydoğdu Demir

42 Biz Misafiriz

Selim Gündüzalp

44 M Vitamini

Ayşegül Gürbüz

46 Şam-ı Şerif

Bekir Erdem

48 Sevginin Hakikati

Dr. Lamia Levent Abul

50 Kültür Sanat**54 Bulmaca**

Muhammed Kâmil Yaykan

52 Kırkambar**56 Fotoğrafın Anlattıkları****53 Sizden Gelenler**

Amerika Diyanet Merkezi Açıldı

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından ABD'nin başkenti Washington'a yarım saatlik mesafedeki Maryland eyaletinde yaptırılan ve ABD'nin ilk Türk İslam Merkezi olma özelliğini taşıyan Amerika Diyanet Merkezi 2 Nisan 2016 tarihinde açıldı. Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez yaklaşık 20 yıl öncesinde Diyanet Merkezi'nin yapıldığı arazi üzerinde Müslümanların bir konteynır meşcit içerisinde ibadetlerini yaptıklarını hatırlattı. Bünyesinde ABD'nin en büyük camiiini barındıran merkez, Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerini yansıtan bir külliye olarak dikkat çekiyor. Merkezde bir cami, ortada bir Türk İslam bahçesi, hemen yanında klasik dönem ile modern dönemi harmanlayan kültür merkezi mimari anlamda kendi stilini oluşturuyor. 16. yüzyıl Osmanlı mimarisi kullanılarak inşa edilen caminin avlusunda aynı anda 3 bin kişi ibadet edebilecek.

Semizotu Balıkyağı Değerinde

Yeşillikler... Sofralarımızı süsleyen, sağlığınıza birçok faydası olan kıymetli nimetler. Rab-bimiz kulları için her şeyin en güzelini verendir. Et ürünlerini tüketemeyenler için gerekli vitaminleri ise bazı bitkilerle bizlere sunmuştur. Değerli içeriğiyle zengin bir bitki türü olan semizotunun iyi bir antioksidan kaynağı olup kasları da güçlendirdiği uzmanlar tarafından dile getiriliyor, böbreklerdeki kumları ve taşları da dökmeye, kalp sağlığını desteklemeye yardım ediyor, felç riskini azaltıyor. Uzmanlar Gut hastalığına iyi geldiğini, ağız ve akciğer kanserine karşı koruma sağladığını, sindirim sistemini rahatlatırken kabızlığı önlemeye yardımcı olduğunu özellikle belirtiyor. Semizotu yüksek oranda omega 3 yağı içeriyor. Bilinen büyük bir zararı olmamakla birlikte aşırı miktarda tüketmenin C vitamini kaybına yol açabileceğini de unutmamak gerekiyor.

Gelin Tanış Olalım...

"Yunus Emre Enstitüsü" Türkçenin gelişimine önemli katkıları olan ve aynı zamanda evrensel insani değerler üzerine inşa ettiği felsefesiyle insanoğlunun barış ve ortak değerler etrafında birlikte yaşamasını amaçlayan mesajlar veren Yunus Emre'yi hem tanıttık hem yaşatacağı. Enstitü, Türk kültürünün, tarihinin, dilinin ve edebiyatının daha iyi tanıtılması ve öğretilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, farklı kurumlarla işbirliği içinde bilimsel çalışmalarını desteklemek ve ortaya çıkan sonuçları çeşitli yayınlar vasıtasıyla kamuoyuna duyurmak amacıyla yönelik faaliyetler yürütmektedir. Enstitünün yurt dışında 40'dan fazla kültür merkezi bulunmaktadır. Bu kültür merkezleri aracılığıyla kültür ve sanatımızı tanıtmak amacıyla birçok etkinlik düzenlenmekte, ulusal veya uluslararası etkinliklerde ülkemizi temsil edilmektedir.

Güçlü Aile Olabilmek

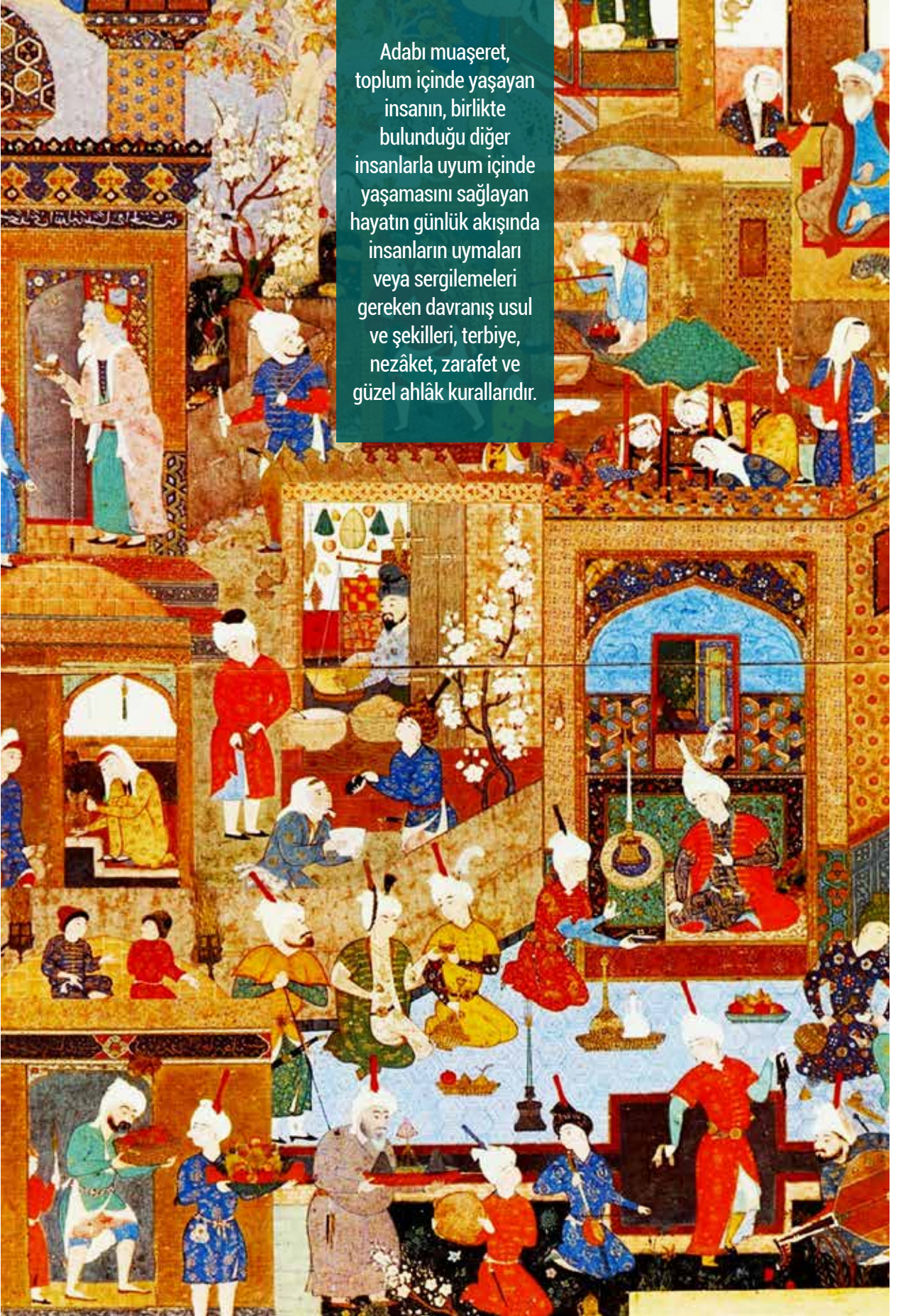
Aile, akrabalık ilişkisiyle birbirlerine bağlanan fertlerin bir araya getirdiği topluluktur. Aileyi teşkil eden fertler devirlere, bölgelere, sosyal ve iktisadi yapıya göre değişmektedir. Psikolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarımız ailede karşılanır ve toplumu ayakta tutan en önemli kurum ailedir. Toplumun tüm kesimlerinin aile konusundaki farkındalığının artırılması, aileleri destekleyici faaliyetlerin teşvik edilmesi ile ailelere yönelik mümkün olan tüm korumaların ve yardımların sağlanması amacıyla ülkemizde ve dünyada Uluslararası Aile Günü her yıl mayıs ayında kutlanmaktadır. Ayrıca ülkemizde bu çerçevede ailelere ihtiyaç duydukları konularda sosyal hizmetler, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Unutulmamalıdır ki güçlü aileler güçlü toplumların habercisidir.

Kurallara Uymak Sevdiklerinize Bağlar

Karayolu Trafik Kaza İstatistikleri son verilerine göre ülkemiz karayolu ağında toplam 1 milyon 199 bin 10 adet trafik kazası meydana geldi. Trafik kazalarında ölenlerin %42,7'sini sürücüler oluşturuyor. Kazaya neden olan kusurlar içinde ne yazık ki sürücü kusurları %88,6 ile ilk sırada yer alıyor. Trafik kurallarına uymak, uymayanları uyarmak ve bu konuda farkındalık oluşturmak için Trafik Güvenliği ve Eğitim Haftası, her yıl çeşitli etkinliklerle ülkemizde de kutlanıyor. Trafik kazalarının büyük çoğunluğu, trafik kurallarına uymakla ilgili ihmalkârlık ya da kuralların önemsenmemesinden kaynaklanıyor. Kazaları en aza indirmek için trafik kuralları her bir birey tarafından daha fazla ciddiyetle uygulanmalı. Trafikte güven, kurallara dikkatle uymakla mümkündür.

Adabı muaşeret, toplum içinde yaşayan insanın, birlikte bulunduğu diğer insanlarla uyum içinde yaşamasını sağlayan hayatın günlük akışında insanların uymaları veya sergilemeleri gereken davranış usul ve şekilleri, terbiye, nezâket, zarafet ve güzel ahlâk kurallarıdır.

DAVRANIS ESTETİĞİ ADABİMUAŞERET

Dr. Fatma BAYRAKTAR KARAHAN

Diyabet İşleri Uzmanı

Estetik ve güzelliğin her şeyin ölçüsü kabul edildiği günümüzde o denli unutulmuş bir güzellik türü davranışlara ait olmaktadır. Giyimde, ev dekorunda, çevre düzenlemesinde istenen estetik güzellik, incelik ve çeşitlilik maalesef hitaplarda, konuşmalarda, oturup kalkmalarda aranmıyor artık. Oysa günümüz dünyası gelişen iletişim teknolojisi ile eskiye göre çok daha fazla kişi ile iletişim hâlinde ve bugün eskiye nazaran çok daha fazla insan ile birlikte yaşıyoruz. Birlikte yaşayıp iyi geçinme yani muaşeret adabı işte bu yüzden daha gerekli bizler için. Adabımuaşeret, toplum içinde yaşayan insanın, birlikte bulunduğu diğer insanlarla

uyum içinde yaşamasını sağlayan hayatın günlük akışında insanların uymaları veya sergilemeleri gereken davranış usul ve şekilleri, terbiye, nezaket, zarafet ve güzel ahlak kurallarıdır. Yaşamın her anında ve davranışların tümünde gösterilen inceliklerdir.

Birlikte yaşama usulleri olarak da tanımlanan adabımuaşeret, kendi içinde önemli bir ayırımı işaret eder. Adap kelimesi hem usul hem de edebın çoğulu olarak kullanılır ve terbiye anlamlarına gelir. Bir arada yaşama usul ve ilkeleri zaman, mekân ve toplumlara bağlı farklılıklar gösterebilse de edep yani utanma ve terbiyenin dayanacağı ilkeler daha kati, daha şümüllü olacaktır. Nitekim nezaket ve görgü kaideleri bazen topluma ve zamana bağlı farklılıklar gösterebilirken mihengi İslam ahlakı olan adabımuaşeret aynı ölçüde değişken karakterli değildir. Diğer yandan İslam ahlakı ve aslında insan fıtratına dayanan adabımuaşeret dinimizin

üzerinde ısrarla ve özenle durduğu, detaylı belirlemelerde bulunduğu bir alandır. Öyle ki misafirlikten, ziyarete; yardımlaşmadan yardım istemeye; konuşmadan sükûta; yemek yemeye, uyumaya varıncaya kadar bir insanın hayatında ihtiyaç duyacağı her ana ilişkin esaslar ortaya konulmuştur. Çünkü kâinatı ve insanı en güzel şekilde yaratan, insanlar arası münasebetlerde de inceliğin, zarafetin esas, davranışların da güzel olmasını ister. (Tin, 95/4.) Öyle ki yüce Allah sadece yapılan işlerin iyi olmasını değil güzel yapılmasını (Bakara, 2/195.) kötülükle bile mücadele edilirken ve kötülük savılırken dahi en güzel biçimde davranılmasını ister. (Fussilet, 41/34.) Bu davranış estetiği, inceliği ve ahlakı hem âlemin güzelliği hem âdemin kemali için zorunludur, Ömer Nasuhi Bilmen'in söylediği gibi:

"Ahlak iledir kemal-i âdem
Ahlak iledir nizam-ı âlem"

Aile içi iletişimin sağlıklı devam edebilmesi açısından adabımuâşeret kuralları önemli bir yere sahiptirler. Çocukların büyük küçük sıralamasına göre birbirlerine ve anne baba başta olmak üzere diğer aile büyüklerine karşı belirli bir saygı, görgü ve terbiye bilinciyle davranmaları gereklidir.

Kur'an-ı Kerim adabımuâşerete dair pek çok belirlemede bulunmuş, davranışların nasıl güzel olacağını bizlere detaylı şekilde izah etmiştir. Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Dr. Bahattin Akbaş bu hususa şöyle işaret etmektedir: "Dinimiz insanların birbirleriyle iyi ilişkiler içinde olmalarına, görüşüp konuşmalarına, medeni ve toplu hâlde yaşamalarına büyük önem verir. Kur'an ve sünnet edebi emreder. Yeryüzünde güzel ahlakı egemen kılmayı amaçlar. Edep, güzel ahlakın gereğidir. Adabımuâşeret insanın birey ve toplumsal hayatında güzel ahlaklı olarak yaşaması için dikkat etmesi, uyması gerekli şeylerdir. Müslümanlar diğer insanlarla ilişkilerinde içten, samimi, alçak gönüllü, sade olmalı; karşılıklı yardımlaşmayı,

nezaketi, saygıyı, sevgiyi, hayırseverliği ilke edinmelidirler. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de günlük hayat içerisinde edebî farklı tezahürlerine dair örnekler verilmiştir. Mesela evlere ve odalara girerken uyulacak usule dikkat çekilmiştir. Cahiliyede evlere hücum edilirdesine girilirdi. Ziyaretçi eve girer ve girdikten sonra da 'girdim' diye seslenirdi. Bu hâl aile mahremiyetine, insanların gizli hâllerinin görülmesine neden olurdu. Elbette bu üzüntü veren, gönülleri inciten, evleri emniyet ve huzurdan mahrum kılan bir durumdu ve fitneye yol açabilirdi. Yüce Allah, evlere girmeden önce izin isteme adabı ve ev halkına güven verip onlardan kuşkuyu gidermek için selam verme adabını emretmiştir: 'Ey inananlar! Kendi evlerinizden

Adabımuaşeret kaidelerine aile içerisinde de riayet edilmesi; aile fertlerine 'nasıl olsa yakınım'dır' düşüncesi ile kaba, çirkin söz ve tavırlar gösterilmemesi gerekmektedir.

başka evlere izin alıp halkına selam vermeden girmeyiniz. Her hâlde bunun, sizin için daha iyi olduğunu düşünüp anlarsınız. Eğer orda kimseyi bulamazsanız size izin verilinceye kadar içeri girmeyin. Bu sizin için daha iyidir...' (Nur, 24/27-28.) Aynı şekilde erginlik çağına erişmemiş çocuklarla hizmetçilerin başkalarının odalarına girerken izin almaları gerektiği konusunda eğitilmeleri de bir başka kural olarak belirtilmiştir: 'Sizden henüz ergenlik çağına erişmemiş çocuklar üç vakitte sizden izin istesinler. Sabah namazından önce, öğlenden sonra elbisenizi çıkarıp yatacağınız vakit ve yatsı namazından sonra. Bunlar, sizin üstünüzün açılabilceği üç vakittir. Bunun dışında ne size ne de onlara bir günah yoktur.' (Nur, 24/58.)

Bir odaya girerken izin almanın bir nezaket kuralı olarak görüldüğü günümüzde böylesi bir tavır Kur'an'ın bir ilke olarak ortaya koyması oldukça düşündürücüdür. Bu, davranışlarımızın

dayanağı olacak ahlak ve edebî hayatımız için önemini ortaya koyar. Kur'an ayetlerinde zikredilmekte ve işaret edilmekte olan edep ve zarafet içeren davranışlar bununla sınırlı değildir. Dr. Bahattin Akbaş bu hususta bize şu ayetleri de hatırlatmakta: "Kur'an'da ziyaret adabına dair Ahzap suresi 53. ayette yüce Allah: 'Ey iman edenler! Yemek için çağrılmaksızın ve yemeğin pişmesini beklemeksizin (vakitli vakitsiz) Peygamber'in evlerine girmeyin, çağrıldığı zaman girin. Yemeği yiyince de hemen dağılın. Sohbet için beklemeyin. Çünkü bu davranışınız peygamberi rahatsız etmekte, fakat o sizden de çekinmektedir. Allah ise gerçeği söylemekten çekinmez' buyurmaktadır. Böylesi hususları dikkate alması gereken Müslüman davranışları yumuşak, vakur ve kibirden de uzak olmalıdır. 'İnsanları küçümseyip yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenip övünen kimseyi sevmez. Yürüyüşünde mutedil ol, sesini de kıs. Çünkü seslerin en çirkinini eşeklerin sesidir.' (Lokman, 31/18-19.) Bağırıp çağırmadan güzel bir ses tonu ile güzel ve doğru söz söylemelidir. Çünkü Kur'an, Müslümanların doğru ve dikkatli konuşmasını emreder." (Ahzab, 33/71.)

Ayetlerde olduğu gibi peygamberimizin söz ve uygulamalarında da adabımuaşereti görmek mümkündür. "En güzel örnek" Allah Rasülünün inanan inanan insanlarla ilişkilerinde, konuşmalarında rikkat ve nezaketin; edep ve ahlak ilkelerinin esas

olması bugün için bizlere çok şey anlatmaktadır. Dr. Bahattin Akbaş'ın ifadesiyle "Müslümanın emin, güvenilir, dürüst kişi olması (Buhari, İman, 3.), her zaman insanlara iyilik yapmayı esas alması, dargınları barıştırmaması, dargınlığa hemen son vermesi (Buhari, Edep, 62), diğer Müslümanların kusurlarını kapatması, din kardeşine yardım etmesi ve onu Allah için sevmesi, kötü zandan uzak durması, ülfet, sıcak ilişkiler geliştirilmesi, hayır sever olması, selam vermesi, davetine katılması, musafaha etmesi, komşu haklarına önem vermesi, hastaları ziyaret etmesi, cenazelerine katılması, ölmüş dost ve yakınların kabirlerini ziyaret etmesi örnek alacağımız sünnetlerinden bir kaçıdır." Hem bizi hem davranışlarımızı güzelleştirecek bu yaklaşım ve tavırlar yeni nesillere de aktarılmalı, öğretilmelidir. Bu sebeple adabımuaşeret kaidelerine aile içerisinde de riayet edilmesi; aile fertlerine 'nasıl olsa yakınım'dır' düşüncesi ile kaba, çirkin söz ve tavırlar gösterilmemesi gerekmektedir. Uzman psikolog Betül Baltacı ailenin görevlerine şöyle işaret ediyor: "Adabımuaşeret kuralları hem aile içerisinde hem de diğer insanlardan oluşan topluluk içerisinde hayatı kolaylaştıran uygulamalardır. Aile içi iletişimin sağlıklı devam edebilmesi açısından adabımuaşeret kuralları önemli bir yere sahiptirler. Çocukların büyük küçük sıralamasına göre birbirlerine ve anne baba başta olmak üzere diğer aile büyüklerine karşı belirli bir saygı, görgü ve terbiye bilinciyle davranmaları gereklidir.

Yeni iletişim çağı, farklı sohbet biçimleri, haberleşme ve tanışma usulleri ortaya çıkardı. Ve sözün yerini belli sayıda karakterin, emojilerin, görselin aldığı bu yeni alan kuralsız, ilkesiz, nezaket ve edepten uzak olmamalı.

Çocukların adabımuaşeret kurallarını öğrendikleri ilk yer aile içerisidir ve ileriki yaşamlarında aileden aldıkları terbiye en belirleyici karakter özellikleri olarak kalacaktır. Bu kuralların uygulandığı aileler daha huzurlu ve ilişki bakımından daha sağlıklı olmaktadır. Çocuklarımıza adabımuaşeret kurallarını mümkün olan en erken yaşlardan başlayarak öğretmemiz gerekmektedir. Bunun için sık sık doğru olan konuşma, dinleme, hitap etme, oturma-kalkma, yeme-içme

adaplarını onlara hatırlatmamız ve bizim de aynı şekilde davranarak örnek olmamız çok önemlidir.”

Ebeveynlerin özellikle değişen yaşam şartları ile ortaya çıkan yeni durumların gerektireceği adap kurallarını yeni nesillere fark ettirmesi de bir başka zorunluluktur. 21. yüzyıl iletişim teknolojisinde geldiği nokta itibarıyla adabımuaşerete dair yeni farkındalıkları karşımıza çıkarılmaktadır.

Teknolojide adabımuaşeret

İnternetin ve iletişim teknolojisinin tahmin edilenin çok ötesinde yaygınlaşması bu konuda bireyleri ve özellikle aileleri adap ilkeleri üzerinde yeniden düşünmeye sevk etmelidir. Zira bu yeni iletişim çağı, farklı sohbet biçimleri, haberleşme ve tanışma usulleri ortaya çıkardı. Ve sözün yerini belli sayıda karakterin, emojilerin, görselin aldığı bu yeni alan kuralsız, ilkesiz, nezaket ve edepten uzak olmamalı. Nitekim New Yorklu adabımuaşeret uzmanı Thomas P. Farley gibi pek çok isim teknoloji kullanarak nelerin yapılması nelerin yapılmaması gerektiği üzerine detaylı bir liste oluşturmuş bile. Cep telefonu yazışmalarında yahut sosyal medyada kullanılan harflerin küçük ya da büyük olmasının, kişinin duygu ve görüşlerini yansıttığı düşünülen küçük semboller, emojilerin, kullanımının, me-

sajların kısa ya da uzunluğunun, paylaşılan fotoğrafların türünün, iş yeri arkadaşları ile facebookta arkadaş olup olamayacağının bile konuşulup bazı ilkeler üzerinden düzenlenmeye çalışıldığını görüyoruz. Bu yeni durumların varlığını göz ardı etmeden gençlerin İslam'ın bu alandaki ilkeleri ile buluşmaları önemli bir görev ebeveynlerin önünde. Hiç şüphe yok ki birebir bu her yeni durumu anlatan bir ayeti aramak olmamalı metodumuz ancak İslam'ın temel ilkeleri üzerine yapılacak samimi bir tefekkür bu yeni alanda da İslam'ın söyleyecek ne çok sözü olduğunu bize gösterecek. Bir paylaşımında bulunurken, yorum yaparken sanal kimliğimizin gizliliğine değil Allah'ın her şeyi gördüğü ve bildiğine güvenmenin; emin olmadığımız bir haberi paylaşmanın büyük sorumluluk içerdiğinin; kalp kırmanın bile Allah katında ceza gerektiren bir kul hakkı ihlali anlamına geldiğinin; hayatı öylesine, boş ve lüzumsuz işlerle geçirmenin yaratılış amacımıza ve varoluşumuza büyük haksızlık olduğunun farkında olunması ilkeleri bile yeni gelişen ve insanlık var oldukça gelişecek teknolojilerin kullanımında önemli hususlardandır. Böylesi bir edep ve böylesi bir yaklaşım hiç şüphe yok ki daha güzel bir dünya için de birbirleriyle uyumlu yaşayan insanlık için de bir zorunluluk olarak karşımızda durmaktadır.

Bunları Yapıyor muyuz?

- ▶ Biri bana selam verdiğinde ondan daha iyisi ile mukabele ederim.
- ▶ Toplu mekânlarda telefonumu sessize alıp uzun ve yüksek sesli konuşmalardan imtina ederim.
- ▶ Cep telefonuma çevremdeki insanlardan çok konsantre olmam.
- ▶ Biri yer istediğinde veririm.
- ▶ Evde de olsa kötü sözler söylemem, bağırıp çağırarak konuşmam.
- ▶ Herkes masaya oturmadan yemeğe başlamam.
- ▶ Hasta ziyaretinde uzun oturmam, olumsuz ve suçlayıcı konuşmalar yapmam.
- ▶ Yolda yürüyüşüme, toplu taşıma araçlarında oturmama dikkat ederim. Kimseye sıkıntı vermem.
- ▶ Evimde gürültü yapmamaya özen gösterir, komşularına rahatsızlık vermem.
- ▶ Trafikte sabırlı ve nazik davranırım, boşa kornaya basmam, gerektiğinde yol veririm.
- ▶ Davet edildiğimde icabet ederim, buna imkân bulamaz isem 'teşekkür' eder, gelememe sebebi mi izah ederim.
- ▶ Yediğim yemeğin, aldığım kıyafetin ya da yaptığım alışverişin fotoğrafını paylaşmam.

HER HAYIRLI İŞE BESMELE İLE BAŞLAMAK

Dr. Muhlis AKAR

Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi

Besmele, genel anlamda her hayırlı işin başında Allah'ın adını hatırlamanın, özelde ise Kur'an-ı Kerim'in "Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla" anlamına gelen "Bismillahirrahmanirrahîm" ayetinin adıdır. Besmeleye, "Allah'ın adını anmak"

anlamına gelen "tesmiye" de denir.

Kur'an'ı Kerim'de ilk nazil olan, "Yaratan Rabb'inin adıyla oku!" (Alak, 96/1.) ayeti besmeleyi ihtiva etmekte; Hz. Süleyman'ın Sebe kraliçesine gönderdiği mektubun ilk cümlesi de "Mektup

Süleyman'dandır ve Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla." (Neml, 27/30.) başlamaktadır. Yine Nuh (a.s.) iman edenleri gemiye bindirirken; "Binin ona, onun yüzüp gitmesi de durması da Allah'ın adıyladır." derken besmeleyi zikretmektedir. (Hud, 11/41.)

Hz. Peygamber de her şey besmeleyle başlamış (Ebu Davud, Salât, 121, 122.), "Bismillah ile başlanmayan her anlamlı iş, bereketsiz ve sonuçsuzdur." (Süyuti, el-Fethü'l-kebir, II, 303.) buyurmuş; ümmetine de her şeye besmeleyle başlamalarını tavsiye etmiştir: "Evine girdiğin zaman

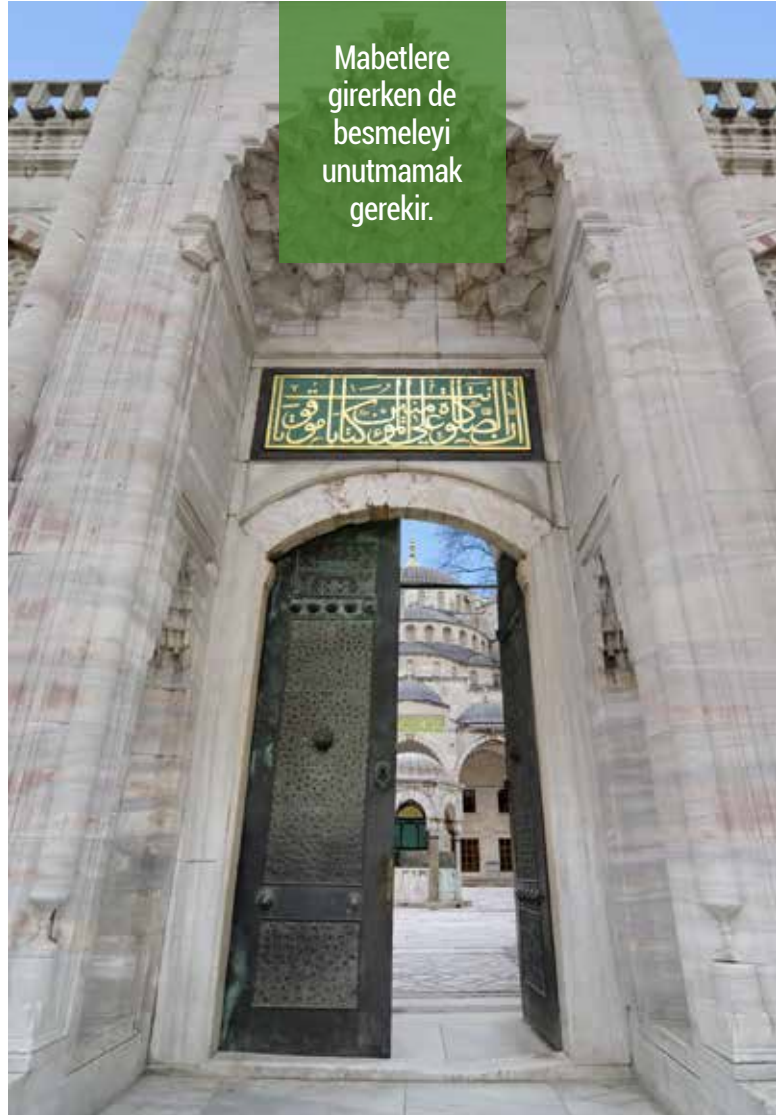
besmele çekerek kapını kapa. Çünkü şeytan besmeleyle kapanan bir kapıyı açamaz. Besmele çekerek lambanı söndür. Besmele çekerek bir tahta parçası ile de olsa kabının ağzını ört. Besmele çekerek su kabının ağzını ört." (Ebu Davud, Eşribe, 22.) buyurmuştur. Diğer hadisleriyle de; "Kişi eve girerken ve yemek yerken besmele çekerse, şeytan adamlarına, "Burada ne geceleyebilir ne de (akşam) yemeği yiyebilirsiniz." der. Eğer o kimse eve girerken besmele çekmezse şeytan, adamlarına, "Geceyi geçirecek bir yer buldunuz." der. Yemek yerken besmele çekmez-

se, şeytan adamlarına, "Hem barınacak yer hem de yiyecek yemek buldunuz," der. (Müslim, Eşribe 103; Ebu Davud, Et'ime, 15; İbn Mace, Dua, 19.) "Kim evinden çıkarken; "Allah'ın adıyla çıkıyor, Allah'a güveniyorum. O'ndan başka gerçek güç ve kuvvet sahibi yoktur." diye dua ederse kendisine: "Doğruya iletildin, ihtiyaçların karşılandı, düşmanlarından korundun, diye cevap verilir. Şeytan da ondan uzaklaşır." (Ebu Davud, Edeb, 103, 112; Tirmizi, Deavat, 34; İbn Mace, Dua, 18.) buyurarak eve giriş çıkışta besmele çekmenin manevi kazanımlarına dikkat çekmiştir.

Efendimiz bir başka hadislerinde tehlike konusunda şu müjdeyi vermiştir: "Bir kul sabah akşam üç defa şu duayı okursa hiçbir şey ona zarar vermez: 'İsminin anılmasıyla ne yerde ne de gökte hiçbir şeyin zarar vermeyeceği Allah'ın adıyla (bismillah ile). O, hakkıyla işiten, kemaliyle bilendir.'" (Tirmizi, Deavat, 13; Ebu Davud, Edeb, 101.)

Hiz. Âişe'den rivayet edildiğine göre Rasulullah yemek öncesi besmele çekmenin önemiyle ilgili olarak da şu tavsiyede bulunmuştur: "Biriniz yemek yerken besmele çeksin. Şayet yemeğe başlarken besmele çekmeyi unutursa, hatırladığında, "Bismillahi fi evvelihî ve ahirihi" 'baştan sona bismillah' desin." (Ebu Davud, Et'ime 15; Tirmizi, Et'ime 47.) Yemek yedikleri hâlde doymadıklarını söyleyenlere ise, "Yemeği topluca yiyin ve başlarken Allah'ın adını anın ki yemeğiniz bereketli olsun" (Ebu Davud, Et'ime,15.) şeklinde cevap vermiştir.

Hiz. Peygamber yatağına yatariken ve yatağından kalkarken de besmele çeker ve şöyle derdi: "Allah'ım! Senin isminle yaşar senin isminle ölürüm." Kalktığında ise; "Canlarımızı aldıktan sonra bizi dirilten Allah'a hamdolsun; diriltmek yalnız ona mahsustur." (Müslim, Zikir, 59.) derdi. Bir başka rivayette ise; "Biriniz istirahat için yatacağı zaman şöyle dua etsin: "Rabbim senin isminle yanıma yatağa koydum. Ve yine senin isminle yanıma yataktan kaldıracam. Eğer uykuda canımı alacaksan, bana merhamet edip bağışla! Şayet hayatta bırakacaksan, salih kullarını koruduğun şeylerle beni de fenalıklardan koru!" (Buhari, Deavat, 13; Müslim, Zikir

ve Dua, 64, 98; Tirmizi, Deavat 20.) buyurarak gece istirahat öncesi yapılacak duayı ümmetine öğretmiştir.

Hayatın değişik alanlarında besmele çeken Hiz. Peygamber, eti yenen hayvanları keserken ya da kurban ederken, "Bismillahi Allahü ekber" der; (Müslim, Edahi, 18.) ümmetine de, "Allah'ın adı anılarak kanı akıtılan hayvanın etini yiyiniz." (Buhari, Şirket, 3, 16, Cihad, 191; Müslim, Edahi, 20; Ebu Davud, Edahi, 14.) buyururdu.

Zira Rabbimiz hizmetimize ver-

diği eti yenen hayvanları kurban ederken ya da gıda amaçlı olarak keserken adı anılmadan kesilenleri yemememizi istemektedir. "Kurbanlık büyük baş hayvanları da sizin için Allah'ın dininin nişanelerinden kıldık. Sizin için onlarda hayır vardır. Onlar saf saf sıralanmış dururken üzerlerine Allah'ın adını anın. Yanları üzerlerine düşüp canları çıkınca onlardan siz de yiyin, istemeyen fakire de istemek zorunda kalan fakire de yedin. Şükredesiniz diye onları böylece sizin hizmet-

"Kim evinden çıkarken; "Allah'ın adıyla çıkıyor, Allah'a güveniyorum. O'ndan başka gerçek güç ve kuvvet sahibi yoktur." diye dua ederse kendisine: "Doğruyailetildin, ihtiyaçların karşılandı, düşmanlarından korundun, diye cevap verilir. Şeytan da ondan uzaklaşır."

tinize verdik." (Hac, 22/36.)

"Üzerine Allah adı anılmayan (hayvan)lardan yemeyin..." (En'am, 6/121.) "Artık, ayetlerine inanan kimseler iseniz üzerine Allah'ın ismi anılarak kesilmiş hayvanlardan yiyin." (En'am, 6/118.)

Yine Hz. Peygamber bineğe binerken "Bismillah" çeker, bineğin sırtına yerleşince "Elhamdülillah" der, sonra; "Bunu bizim hizmetimize veren Allah'ı tespih ve takdis ederiz, yoksa biz bunlara güç yetiremezdik." (Zuhruf, 43/13.) ayetini okurdu. Ashabına da, "Bineğe/vasıtaya Allah'ın adı ile bin!" (Müslim, Müsakât, 112.) şeklinde tavsiyede bulunurdu.

Mabetlere girerken de besmeleyi unutmamak gerekir. Hz. Peygamber cami ve mescitlere girerken; "Allah'ın adıyla diyerek besmele çeker, sonra da, "Rabbim! Günahımı affet, rahmet kapılarını bana aç" diye dua ederdi. Camiden çıkarken de besmele çeker ve "Rabbim! Günahımı affet, lütuf kapılarını benim için aç." derdi. (Tirmizi, Salât, 231.) Namazda da her Fatıha öncesi besmele çekerdi. (Tirmizi, Salât, 181.)

Ayrıca Rasülüllah, çeşitli hastalıklara karşı ashabına tıbbi tedavi yöntemlerinin yanı sıra besmele ve isti'aze ile dua etmeyi de öğ-

retmiştir. (Müslim, Selam, 67; Tirmizi, Tıb, 26.)

Yine kişi herhangi bir işe başlamadan önce besmele çekmekle yüce Allah'ın Rahman ve Rahim isimlerinin tecellisini ümit ettiğini, O'nun yardım ve ihsanına muhtaç olduğunu bildirmiş olur.

O hâlde bizler de helal olan her işimize bismillah ile başlamalıyız. Haram olan işlere ise besmele çekemeyiz. Besmele çekmenin caiz olmadığı hiçbir söz, iş ya da davranışa besmele çekilmemeli; besmele çekilemeyen söz, fiil ve davranışlardan ise kesinlikle kaçınılmalıdır.

ÂLİMİN ÖLÜMÜ ÂLEMİN ÖLÜMÜ

Dr. Lütfiye Gülay BİLGİN

Mayıs ayı iki büyük âlimin vefatına tanıklık etmiş: İmam-ı Azam Ebu Hanife ve El-malılı Hamdi Yazır... Her âlimin ölümü büyük kayıptır toplumlar için. Ve aslında âlimlerin ölümü sadece gerçek anlamında olmaz bazı vakitler ilmin yok olması ile de ölür âlimler...

Fert ve toplum için ilmin ve öğrenmenin hayati bir rolü vardır. Fert öğrendikçe, toplum ilme değer verdikçe anlam kazanır. Ve medeniyetler ancak ilmin ve âlimlerin değer gördüğü toplumlar tarafından inşa edilir. İlme ve âlimlere verilen önem, toplumu fitne ve fesattan uzak tutmak içindir. Çünkü âlimler toplumun yanı sıra, cehalete düşmesini ve

şiddete yönelmesini engellerler. Dinimizde âlimler peygamberlerin vârisleridir. (Tirmizi, İlim, 19.) Bu, yüce Allah'ın bir insana verebileceği en yüksek payedir. Öyle ki âlimin uykusu dahi cahilin ibadetinden daha hayırlı görülür. Zira cehalet mücadele edilmesi gereken, toplumun felaketine sebep olabilecek bir amildir. Ve cahilin imanı da âlimin imanı gibi olmayacaktır. Bu nedendir ki "Allah'a karşı ancak; kulları içinden âlim olanlar derin saygı duyarlar." (Fâtır, 35/28.) Çünkü âlimler ilim ile Allah'ın varlığı ve yarattıkları üzerinde tefekkür ve teakkülde bulunarak imanlarını taklidi olmaktan kurtarıp tahkiki olana çıkarabilirler. Nitekim âlimin öne-

mi ve kıymeti, meşguliyetinin ilim olmasından kaynaklanmaktadır. İlim, kâinatı anlama ve yaşamı anlamlandırmadır. Kâinat yüce yaratıcının eserleriyle doludur. Bunu idrak etmeye çalışmak ancak ilim sahiplerinin hakkıyla yapabileceği bir iştir. Hangi devirde ve hangi coğrafyada olursa olsun gerçek âlimlerin Yaratıcının varlığına ulaşması ve O'nun yüceliğini idrak etmelerinin yolu ilimden geçer. Bu nedenle İslam bilenlerle bilmeyenleri aynı kategoriye koymaz. (Zümer, 39/9.) İlim tüm Müslümanların üzerinde bir sorumluluktur aynı zamanda. Allah Rasûlü'nün; "Hikmet ve ilim müminin yitik malıdır. Nerde bulursa alsın." (Tirmizi, İlim,

İlme verilen değer azalıp kitaplar okunmadıkça, üzerine düşünülüp anlaşılmadıkça âlimler ölür. Ve aslında âlimin ölümü âlemin ölümüdür. Belki de bundan Allah Rasulü: "Öğreten ve öğrenen, dinleyen ya da ilmi seven/destekleyen ol, beşincisi olma, helâk olursun!" demektedir.

19.) ifadesi bu yükümlülüğün herkesi kapsadığını ifade eder. Toplumun bir kısmının yapmasıyla diğerlerinin üzerindeki sorumluluk kalkmaz. Zira yüce Yaratıcının vermiş olduğu akıl nimeti bunu gerektirir. İslam'ın değer verdiği ilimle uğraşmaktan maksat sadece dinî ilimler demek değildir. Tüm ilimler temelde aynı gayeye matuftur. Bu gaye Yaratıcının var ettiklerini idrak ve insanlığa yönelik fayda yönündedir. Âlimler bu gayeye uygun bilgi üretirler ve bilgiyi nesiller boyu aktararak, devamlılığını sağlarlar. Geride bırakmış oldukları eserleri hem gelecek nesillere aktarılan bir miras hem öldükten sonra devam eden amelleridir. (Müslim, Vasiyye, 14.)

Âlimlerin yetişmesi uzun yıllar alan bir emeği gerekli kılar. Bir anlamda topyekûn toplumun desteği ile bir âlimin yetişmesi. Yaşadıkları bölgenin, şehrin, havzanın desteği gerekir bir âlimin yetişmesi için. Bu bölgeye vefa ve şükranın ifadesi âlimler isimlerinde künye olarak taşırlar onlara emek verenleri. Elmalılı olur kimi zaman, kimi zaman Nesefi olur hayırla yad edilen...

Toplumlar yetiştirdikleri ilim erbabı ile değer bulurlar. Bu sebeple vazifemiz âlimler yetişsin diye ilme ve ilim taliplerine destek vermektir. Âlimlerine sahip çıkmamak onlara yaşarken kıymet vermemek ilme düşmanlık, cehalete alkış tutmaktır. Çünkü ilmin ve öğrenmenin saygın ol-

madığı toplumlarda âlimler yetişmez, yeni nesiller toplumun değer atfettiği başka alanlara yönelirler. Belki zenginlik belki de şöhet... Oysa âlim hürmet görmelidir ki ilmin taliplisi artsın. Nitekim "marifet iltifata tabidir" sözü bu durumu ifade etmektedir. Aslında bunun aksi bir şeyi yok etmenin yolu onu değersizleştirmekten geçmektedir. İlme verilen değer azalıp kitaplar okunmadıkça, üzerine düşünülüp anlaşılmadıkça âlimler ölür. Ve aslında âlimin ölümü âlemin ölümüdür. Belki de bundan Allah Rasulü: "Öğreten ve öğrenen, dinleyen ya da ilmi seven/destekleyen ol, beşincisi olma, helâk olursun!" (Darimi, Mukaddime, 26.) demektedir.

KULAKTAN KALBE NEY İLE: ENDER DOĞAN

Sevde Nur ÖZKAN

Neyzenlik ve ses sanatçılığının yanı sıra sizi bestekâr, ney hocası, araştırmacı, yazar, derlemeci, saz yapımcısı ve arşivci olarak da tanıyor, CD'lerinizi konser ve konferanslarınız ile de takip ediyoruz. Söze ney ile başlayalım istiyoruz... Bize ney'in hikâyesini anlatır mısınız?

Ney; zahiri ve batını ile 'birden bir'e sesler, duyular, haberler taşır. Rakamların birincisine ve harflerin birincisi 'elif'e benzer, bu yönüyle ehadiyetin sembolüdür. Tekliği haykırır, ezeli, değişmez hakikati idraklere söyler. Bir birlikle bağlantılıdır, var olan her şeyin temel ilkesidir, her zaman aynı ve değişmezdir, sayı olarak bir, kendisiyle çarpıldığında yine kendisini verir, parçası olmasa da bölünebilir. Bununla birlikte bölme, parçalardan çok yeni birimler doğurur ama bu birimlerin hiçbiri bütün birimden daha küçük veya daha büyük değildir ve en küçük parçası, kendi bütünlüğü içinde kendisidir yine... İki ve sonrası bölünebilirliği ve çokluğu ifade eder. Ney her hâliyle tevhidin sembolüdür. Ney bir vasıta, zira ney, kalpteki manayı muhataba ulaştıran, enfüsteki sırları afaka ifşa eden, nefesin dile geldiği bir araçtır. Çünkü her ne var ise kalbin derununda olup bitmektedir. Ney'in hikâyesi insanın hikâyesidir fakat bu insan sıradan biri değil, insan-ı kâmil. Zaten ney ile insan-ı kâmil, yekdiğerinin misali ve mümessilidir.

Hazret-i Mevlana bir rubaisinde:

'Neyi dinle ki neler neler söylüyor, Allah'ın gizli sırlarını tekellüm ediyor. Yüzü sararmış, içi boşalmış, başı kesilmiş, Neyzenin nefesine terkedilmiş olduğu hâlde dilsiz ve kelamsız Huda Huda diyor' buyurmuştu. Buradan da anlaşılacağı gibi, ney mürşid-i kâmilidir, öyle ki kendisini ilahi nefese teslim etmiş ve ondan gelen sırların, hakikatlerin aktarılmasında bir vasıta, güzelliklerin yansıtılmasında ayna olmaktan öte başkaca bir varlığı yoktur. Bize düşen ney'in nefesinden çıkan hayat iksiri sadedindeki sadayı işitebilmek ve ruhumuzu o sesle mayalamaktır. İçi, kin, nefret, buğz, haset ve bencillikten temizlenmiş nefsin heveslerinden arınmış insan, kâmil insandır. Ney'in de içi boştur, her türlü pürüzden temizlenmiştir elbette çıkardığı nağmeler kendisine ait değil neyzeneye aittir.

İrfan Türküleriyle ilgili çalışmalarınızdan bahsedermisiniz?

Son 10 yıla yakın bir süredir Tasavvufi Halk Müziği alanına ilgi duyarak bu alanda Erzurum, Erzincan, Tokat, Harput, Urfa, Sivas gibi Anadolu'nun çeşitli yörelerinde Dergâh musikişi çerçevesinde değerlendirilebilecek İrfan Türküleri, Anadolu İlahileri, Gazeller, Deyişler derleme çalışmaları yapmaktayım. Bu alanda İrfan Türküleri ve Kadim Nefes adlarında iki CD çıkardım. TRT Müzik kanalında yayınlanan İrfan Türküleri adında 26 bölümden oluşan bir program hazırlayıp sundum.

Bir enstrüman çalmanın kişinin öz benliğine pek çok katkısı olsa gerek. Ney üflemek ya da herhangi bir müzik aleti çalmak isteyen kişilere tavsiyeleriniz neler olur?

Bir anket çalışmasının sonucunu sizinle paylaşmak isterim. Enstrüman kullanan kişi kullanmayanlara oranla %60 daha fazla empati kurabiliyor. Bugün en çok ihtiyacımız olan bir şey kendimizi karşımızdakinin yerine koyarak

Ender Doğan 1970'de Malatya'da doğdu. İstanbul Gaziosmanpaşa İmam Hatip Lisesi'nden ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun oldu. Bazı okullarda felsefe ve rehber öğretmen olarak çalıştı. Malatya'daki ortaokul döneminde, İstanbul'da yetişmiş olan Hâfız Mustafa Özmansur'dan ilk ilâhi meşklerine başladı. Eyüp Müzik Derneği'nin ve Süheylâ Altmışdört'ün yönetimindeki Üniversite Korosu'nun çalışmalarına katıldı. İstanbul (Dergâh) Tasavvuf Musikişi Topluluğu ve İstanbul Fasil Topluluğu'nda neyzen veya ses sanatçısı olarak görev aldı. Yurt içi ve yurt dışında birçok konser etkinliğinde bulunan Ender Doğan, halen İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İslami Bilimler Fakültesi'nde Öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır.

konuşmak, davranmak, hüküm vermek...

Bir müzik aleti ile meşgul olmak isteyenlere tavsiyem öncelikle kendi toplumumuzun, kendi kültürümüzün enstrümanlarını tercih etmeleridir. Elektronik sesler insan ruhuna hitap etmez, insan tabiatındaki diğer mahlûkat ile kardeşler dolayısıyla bize ait sazlarla ünsiyet kurmak ruhumuzu geliştirir diye düşünürüm.

Öğrencileriniz de var ney eğitimi verdiğiniziz...

Uzun yıllar derslerime devam eden öğrencilerim oldu. Bu iş sıradan bir müzik enstrümanını öğretme faaliyeti ile sınırlı değil elbette derslerimde ney eğitimi yanında bu sazın irtibatlı olduğu anlamlar dünyasına nüfuz edebilmek gayesiyle bir estetik bilinç, bir medeniyet algısı oluşturabilme, bir zevkiselim sahibi olabilmek adına ne gibi katkımız olur düşüncesinde dersleri yürütmeye çalışırım. Çünkü insan zahiri ve batınıyla birlikte insandır. Kâinatta var olan her şey birbiriyle münasebet hâlinindedir. İnsan biyolojisiyle, sosyolojisiyle, psikolojisiyle hayatı yaşamaktadır. Ve bu çerçevede ihtiyaçlarla kuşatılmıştır. İçi mamur olanın dışı da mamur olur, görünüşte her şey dışıyla algılansa da işi

gören içidir. Biz her işimizde olduğu gibi sanat faaliyetimizde de önce iç dünyamızı nağme-i tayyible tezyin edeceğiz ki içimizdeki güzellik dışımıza yansıyabilsin. Dolayısıyla zaman içinde talebelerimde bahse konu mevzularda bir terakkinin oluştuğunu gözlemliyorum.

Ney yapımı ile de meşgulsünüz atölyenizde. Deruni anlamları olan ney'in yapımı nasıl oluyor ve neydeki boğumlar ne ifade ediyor?

Evet. Uzun yıllar kendi atölyemde ney imal etmekle meşgul oldum. Ney, uygun kamışlardan kuruma süresini tabi ortamında tamamlamış olan kamıştan yapılır. Kullandığımız açkılar var ölçülerine göre ney'in hangi akorduna uygun düşüyorsa kamışın tabi durumu göz önünde bulundurulur ve açılır. Yakılması, eğri yerlerinin

düzeltilmesi, içinin boşaltılması, delinmesi ve neticesinde yağlanarak üflenmeye hazır hâle getirilmesi ile devam eder işlemler.

Neyin yedi perdesi ve dokuz boğumuyla ilgili sembolik birçok rivayet anlatılır. Bu sembolik anlamlarla ilgili İsmail Hakkı Bursavi, Mevlâna Celaleddin Rumi, Ömer Ruşeni Dede'nin Neyname eserlerinde geniş malumat bulunabilir.

Neye ilgi duyan da duymayan da neyin gizemli dünyasına kendini kaptrıyor...

Ney sesine aşına olanlar, ondan çıkan müessir sestene, ayrılık şekvası ve hüznün sadası duyarlar.

Aşına olmayanlar dahi bir miktar zevk alırlar zira her insanın ruhunda mevcut olan yarıdılıştan fitratına konulmuş özellikler vardır. Cenab-ı Hak Rahman ism-i şerifiyle bunları lütfetmiştir. Bir konserimde Alman bir hanım turistin ney dinlerken gözyaşlarını tutamadığına şahit olmuşum. Kalpler Allah'ın elindedir.

Başarılı ve sevilen bir neyzen ve solist olmanızda neler etkili oldu?

Derler ki yolunca gidene yol da yoldaş olur. Yahya Kemal'in "Bir meşaledir devredilir elden ele" diye ifade ettiği her ilim dalında olduğu gibi sanatta ve müzikte de aynı hakikat geçerlidir.

Eskilerin ifadesiyle suyu kaynağından içmek diye tabir edilen bir lütf ile Cenab-ı Hakk'a hamdolsun mühim üstatlarla tanışmam ve onlardan istifade etmem ve bunun neticesinde hasbelkader bu sanat alanında hizmet etmek nasip oldu. Ayrıca müziğin dışında naht sanatı ve hat üzerine alüminyum folyo tatbiki ve farklı alanlarla ilgilenmemin de hayatıma katkıları oldu.

Gönül dünyanıza etki eden gönül insanları, her zaman dinlediğiniz, kulağınızdan hiç gitmesini istemediğiniz seslerin sahibi kimler?

Eski dönemlerin bestekârlarından İtri, Dede Efendi, Lem'i Atlı, Zeki Ârif Ataergin, Râkım Elkutlu ve Tanburi Cemil Bey ile günümüz bestekârlarından Necdet Yaşar ve Göksel Baktagir'in eserlerine karşı özel bir ilgi duymaktayım. Hocalarım; Neyzen Niyazi Sayın, Bekir Sıdki

Aşına olmayanlar dahi bir miktar zevk alırlar zira her insanın ruhunda mevcut olan yaradılıştan fitratına konulmuş özellikler vardır. Cenâb-ı Hak Rahman ism-i şerifiyle bunları lütfetmiştir. Bir konserimde Alman bir hanım turistin ney dinlerken gözyaşlarını tutamadığına şahit olmuşum. Kalpler Allah'ın elindedir.

Sezgin, Kâni Karaca, Emin Işık, Cinuçen Tanrıkorur, Hâbil Öndeş, Sadreddin Özçimi, Ahmet Şahin ve Yahya Soy Yiğit gibi sanatkârlardan ya doğrudan ya da takipçi olarak istifade ettim ve etmeye çalışıyorum.

Babanız ve dedeniz imam hatiplik yapmış, Diyanet camiasına mensup bir ailenin ferdi olarak imam hatip, ilahiyat ve bu camiada dinlenen müzik eserleri, takip edilen sanatçılar ve üretilen müzik ürünleri hakkında genel olarak düşüncenizi alabilir miyiz?

Babam da bu camiadandı ve merhum babamın musiki çalışmalarına cami musikisi alanında başlamamda teşviki çok büyük olduğunu söylemeliyim. Ayrıca 10 yılı aşkın bir süredir İstanbul'da din görevlilerine yönelik makam ve tatbikatı dersleri vermekteyim. Yani camiaya çok yakınım.

Öncelikle bu camianın güzide insanları her

şeyin en iyisine ve en kalitelisine layıktır. Bu camia, müziğin de yüksek zevk ürünü, insan ruhunu incelten ve inşa eden türlerini, eserlerini dinlemeli, takip etmeli ve ruhunu bunlarla mayalamalıdır. Son yıllarda müzik adına kötü örneklerle radyolardan konser salonlarına hemen her ortamda muhatap oluyoruz ve maalesef bu kötü örnekleri dinleyen kemikleşmiş bir kitle bahsettiğimiz bu camia içerisinde bulunuyor. Kötü bestelerle, eğitimsiz seslerle içinde mesaj var diye yapılan müzikleri bu bahçede satmayı ahlâki görmüyorum. İlim ve sanat, tarihten geçmiş sanat birikiminden bağımsız, kültüründen kopuk olamaz. Sırtımızı geçmişimize dayayarak, ayağımızı bugüne basarak geleceğe yürümeliz. Dinlediğimiz müziğin beslendiği bir kaynağı, üstadı, hocası, eğitimi, geçmişi yoksa o müzik değil başka bir şeydir.

ÇOCUKLARDA ÖZGÜVEN EKSİKLİĞİ

Betül BALTACI
Uzman Psikolog

Günümüzde ebeveynleri en çok meşgul eden konulardan biri hiç şüphesiz ki çocuklardaki özgüven eksikliğidir.

Özellikle çocuklarında özgüven eksikliği hisseden anne ve babaları en çok huzursuz eden özgüven eksikliğinin beraberinde getirdiği olumsuz davranışlardır. Aşırı çekingenlik, sosyal ortamlardan kaçınma, tanımadıkları ortamlarda geri planda kalma, okula gitmek istememe gibi. Bu durum çocuğun ve ergenin hem

özel hayatını hem de okul hayatını olumsuz yönde etkilemektedir. Çocuklarımızda özgüven eksikliğinin olup olmadığını anlamak, bunu azaltabilmek hatta tamamen ortadan kaldırabilmek için, özgüvenin ne olduğunu anlamakta fayda vardır.

Özgüven içgüdüsel temel bir gerekliliktir. Aslında kendimizi ne kadar değerli bulduğumuzun da bir göstergesidir. Özgüveni yerinde bir birey, çoğu zaman ken-

disiyle daha barışık, daha başarılı, bu nedenle daha huzurlu ve buna bağlı olarak da çevresine çok daha yumuşak ve hoşgörülü olabilir. Kısacası özgüven sağlıklı ve başarılı bir hayat için insanın sahip olması gereken en önemli özelliklerden biridir.

Özgüven eksikliği durumunda çocuk kendisini başarısız ve mutsuz hisseder. Bu durum kendisine verdiği değeri düşürmekle birlikte çocukta sürekli bir kaygı ve kendini yetersiz hissetme

duygusuna neden olmaktadır.

Özgüven duygusu 0-6 yaşlarında kazanılır ve bize hayatımızın sonuna kadar eşlik eder. Ebeveynler olarak en önemli vazifelerimizden biri, çocuklarımızı özgüven sahibi bir birey olarak yetiştirebilmemizdir. Çocuğumuzla olan güvenimiz ve cesaretlendirmemizle birlikte yaptığımız işlerle desteklediğimizde çocuğumuzun sağlıklı bir özgüvene sahip olduğunu görebiliriz.

Özgüven eksikliği durumunda çocuk kendisini başarısız ve mutsuz hisseder. Bu durum kendisine verdiği değeri düşürmekle birlikte çocukta sürekli bir kaygı ve kendini yetersiz hissetme duygusuna neden olmaktadır.

Peki, bir çocuğun özgüvene sahip olduğu nasıl anlaşılır?

1. Konuşurken göz teması kurması,
2. Kendinden emin bir tavır sergilemesi,
3. Yaşlıtlarını ikna etme kabiliyeti,
4. Sürekli sizin koruyuculuğunuza ihtiyaç hissetmemesi,
5. Her zaman doğruyu söylemesi (sizin ona kızma ihtimalinizi bilmesine rağmen),
6. Hatalarını kabul etmesi,
7. Kendi doğrularından emin olması,
8. Markaya önem vermemesi,
9. Verdiği kararların arkasında olması (siz karşı olsanız bile),
10. Sorumluluk sahibi olması,
11. Alınan bir yapıya sahip olmaması,
12. Başarıya sevinmesi,
13. Hayal kırıklığından sonra tekrar hızlı motive olabilmesi,
14. Aceleci olmayıp, tam tersi sabırlı olabilmesi,
15. Zorluk karşısında pes etmemesi.

Çocuklarda özgüven eksikliği nasıl anlaşılır?

1. Göz temasından kaçınması,
2. Sıkça özür dilemesi,
3. Sosyal ortamlardan uzak durması,
4. Rekabetten kaçınması,
5. Sorumluluk alamaması,
6. Eleştirilmekten korkması ve bu duruma düşmemek için çaba göstermesi (okulda etkinliklerden geri kalmak, şiir okumaktan, sunum yapmaktan vb. kaçınmak gibi...),
7. Aşırı alınganlık göstermesi,
8. Sürekli başkalarını suçlaması,
9. Kendine ait fikri olmaması,
10. Başkalarına göre hareket etmesi.

Özgüven nasıl kazandırılmalı?

1. Çocuğunuzun olumlu yanlarını keşfedin!

Bakış açımızı biraz değiştirerek, çocuklarımızın güzel ve başarılı davranışlarını görüp, takdir ederek onların özgüven kazanmasına destek olabiliriz.

2. Beğendiğiniz davranışlarını çocuğunuza söyleyin!

Her ne kadar çocuğumuzun davranışlarını takdir etsek de

bunu çoğu kez açıkça söylemeyi unutuyor ya da söylemeye gerek duymuyoruz.

Bunun çocuğumuzun özgüveni için ne kadar önemli olduğunu hatırlayıp, kendisine takdirimizi söylemeyi de ihmal etmeyelim.

3. Davranışlarını göz önüne almadan, çocuğunuza kendisinin değerli olduğu duygusunu hissettirin!

Bu çok önemlidir. Eğer çocuğunuz davranışları hesaba katılmadan kendisine değer verildiğini anlarsa daha özgür ve kendine güvenen biri olarak gelişmeye devam eder. Eğer çocuk, sadece anne babasının beklentilerini yerine getirdiğinde sevildiği duygusuna kapılırsa, bu beklentileri görünürde karşılansa bile içten içe yalnız ve sevilmeyen bir çocuk olduğunu düşünecektir.

4. Çocuğunuzun sadece davranışını eleştirin!

Bazı davranışlarını beğenmiyorsanız bunların hangi davranışlar olduğunu çocuğunuza açıkça belirtin ama çocuğunuzun tamamen eleştirmeyin ve ona olan sevginizin azalmadığını hissettirin.

5. Beğenmediğiniz davranışını tekrar nasıl telafi edeceğini çocuğunuza anlatın!

Çocuğunuzun yanlış davranışını ve bu davranışı nasıl telafi etmesi gerektiğini ona açıkça ve normal bir ses tonu ile anlatın. Mümkün olduğun-

ca ona süre verin ve bu süreçte görevini yerine getirmesini söyleyin. Görevini tamamladıktan sonra takdir etmeyi unutmayın.

6. Bazı hatalara göz yumabilin!

Çoğu zaman anne babalar zor karakterli çocuklarıyla yaşadıkları kısır döngüden bir türlü çıkamazlar. Sürekli yasaklar, uyarılar ve cezalar durumu daha da zorlaştırabilir. Çocuklarınızın bazı hatalarına göz yumduğunuzda her iki taraf da biraz sakinleşme imkânı bulacaktır.

7. Yeteneklerini destekleyin!

Yeteneklerinin farkında olan bir çocuğun kendine olan güveni daha fazladır. Anne ve babaların çocuklarının yeteneklerini bilmesi ve bu yetenekleri geliştirmek için onlara destek olmaları çok önemlidir. Yeteneği desteklerken ısrarcı ve zorlayıcı olmamaya özen gösterin! Yani tavsiyelerimizi ona vermeli ama beklentilerimizi düşük tutmalıyız. Elbette bu birçok anne baba için kolay bir durum değil, anne babalarda çünkü çocuklarının yeteneklerini desteklerken aslında içlerinde kalan bazı hayalleri de çocukları üzerinden gerçekleştirme arzusu uyanabilir. Bu durumda çocuklarımıza hayatının en büyük başarısızlığını yaşatmamalıyız. Aşırı baskı ve beklenti çocuklarda motivasyon kaybına sebep olabilir.

Özgüven sahibi bir çocuk, ne istediğini bilen, kendisiyle barışık, her hâliyle kendini seven bir birey olarak yetişecektir. İlerdeki yaşamında hemen pes etmeyecek, daha hoşgörülü olacak, kendisine ve çevresine daha fazla değer verecektir.

ANNE OLMAK

Özden Zehra SÖNMEZ

Anne olmak dünyanın en kolay ve aynı zamanda da en zor işidir.

Yaşı kaç olursa olsun dokuz ay gibi bir süre verir Yaratan, anne-ye.

Sen bu süre zarfında bir anne

adayısın. Önce onu kabulleneceksin, sonra bu süreci nasıl geçireceğini, bebeğini dünyaya nasıl getireceğini planlayacaksın.

Vakti saati gelince canından bir parça kopacak ama nasıl? Daha önce anne olanlardan defalarca dinlenmiş olursa da yaşamayanın bilmesi ve tarifi imkânsız bir acıyla anne olursun.

Artık kadının yaşı, işi, eğitimi, mesleği hiç önemli değildir. O ar-

tık ölene kadar annedir.

Anne olmak, bütün acıları tatlıya çevirmektir. Anne yavrusuna karşı merhametli, şefkatli, fedakârdır. Seven, veren, üreten ve dua edendir.

"Senin yerine ben öleyim, canın acıdı mı, öpeyim de geçsin, sana gelen dertler bana gelsin, sen uyu ben yaparım, bana lazım değil al senin olsun, sen ye sen iç, sen giyin..." Ve anneliğe adım

Duyarlı anne olmak, kendi çocuğun için duyduğun endişeleri bütün çocuklar için de duyabilmektir.

atılan ilk andan itibaren anne çocuk ilişkisi kesintisiz devam edip gider.

İlk beslenmeyi, emeklemeyi, yürümeyi, konuşmayı anne öğretecek. Neyin iyi neyin kötü olduğunu anne söyleyecek. Kimin dost kimin düşman olduğunu da ilk anne fısıldayacak kulağına. Yani ona kol kanat, el ayak, göz kulak olacak.

Anne olmak, emek, zaman ve fedakârlık isteyen hatta geleceği ipotek altına alan bir sadaka-i cariyedir. Rasulüllah Efendimizin buyurduğu gibi: "İnsan öldüğü zaman, amelinin sevabı kesilir. Ancak şu üç kişinin sevabı kesilmez: Sadaka-i cariyeye, faydalı ilim ve hayırlı bir evlat bırakanın sevabı kesilmez, amel defteri kapanmaz." (Müslim, Vasiyyet, 14.)

Anne olmak, olgunlaşmanın da bir göstergesidir. Anne olmak sadece dünyaya bir canlı getir-

mek değildir. Onun hayat olarak adlandırılan doğumla ölüm arasındaki uzun yolu ve o yoldaki engelleri aşarak yürütmesine yardımcı da olmaktır.

Anne olmak, aşama aşama olgunlaşmaktır, duyarlılık göstermek, sorumluluk bilincine sahip olmaktır.

Duyarlı anne olmak ise kendi yavrusuna gösterdiği ilgiyi, sevgiyi, şefkati, merhameti bütün çocuklara karşı göstermeye başlamaktır. Öyle ki annesi olmayan her bir çocuğa 'ben senin de annemim, seni de kendi çocuğum kadar seviyorum' diyebilmektedir.

Duyarlı anne olmak, bütün yetim, öksüz, muhtaç çocukların hayatta kalmak için verdikleri mücadeleyi anlamak ve onlara yanlarında olduğunu hissettirmek, bu çocuklara da kendi can parçamız kadar içten, samimi bir şekilde dualarımızda yer vermektir.

Duyarlı anne olmak, dünyada gözü yaşlı tek bir çocuk dahi kalmasın diye geceleri uykusuz kalmak, dünyanın her hangi bir yerinden uzanan yardıma muhtaç bir çocuğun elini sıkıca tutabilmektir.

Duyarlı anne olmak, çocukların üzerini bir yorgan gibi sarıp sarmalayacak kadar duayı her gece meleklerle onlara göndermektir.

Duyarlı anne olmak, kendi çocuğun için duyduğun

endişeleri bütün çocuklar için de duyabilmektir. Duyarlı anne olmak, bütün çocukların üzerine titremektir. Bu sorumluluk bilincinin de Yaratan'ın kadına verdiği en paha biçilmez özellik olduğunun farkını hissederek yaşamaktır.

Duyarlı anne olmak, çocukları için birçok şeyden vazgeçebilmek ve kendisinden önce bütün çocukları düşünebilmektir. Kısaca merhametli, sorumluluk sahibi anne olmak Hz. Muhammed'in (s.a.s.) ikinci annem diye övdüğü, amcası Ebu Talib'in eşi Fatıma gibi olabilmektir. Çünkü o, yetim Muhammed'i (s.a.s.) kendi çocuklarından önce yıkar, saçını tarar, giydirir, yedirir ve içirir.

Duyarlı anne olmak; tüm dünya çocuklarına tertemiz, güvenilir yaşam alanları bırakmak için dünyanın neresinde olursa olsun, bir çocuğun başına gelebilecek her kötülüğü, acıyı, sahipsizliği, kendi çocuğumuzun başına gelmiş gibi hissedebilmektir.

“Cennet annelerin ayakları altındadır.”

MİGREN

Dr. Ferda İNCE

Nöroloji Uzmanı

Toplumda baş ağrısı sıklığı oldukça yüksektir. Hemen her insan hayatının farklı dönemlerinde baş ağrısı yaşar.

Baş ağrıları primer olarak yani başka herhangi bir tıbbi durumla ilgili olmadan doğrudan doğruya baş ağrısı olarak ortaya çıkabileceği gibi, sekonder olarak, başka bir hastalığa bağlı olarak beyin-damar hastalıkları, beyin tümörleri, göz hastalıkları, sinüzit, menenjit vs. hastalıkların seyri sırasında da ortaya çıkabilmektedir.

Tüm baş ağrılarının önemli bir kısmını ise migren baş ağrıları oluşturur.

Migren tanısı esas olarak hastadan alınan öykü ile konulmaktadır. Bu nedenle tanıyı koyacak olan kişi hekim olmasına rağmen en önemli rolü hastanın kendisi oynamaktadır. Bu nedenle baş ağrısı olan kişi bu nedenle yardım almak ihtiyacı duyduğunda doğru tanı ve tedavi alabilmesi için öncelikle ağrısını iyi tanımalıdır. Ağrının tanımlayıcı özellikleri; süresi, sıklığı, ne zamandan beri devam ettiği, yerleşimi, vasfı, eşlik eden veya öncül olabilen durumları tespit edebilmelidir.

Migren basit özellikte bir baş ağrısı değildir.

Esasen birden fazla vücut sistemini eş zamanlı olarak etkilediğinden bir sendrom özelliği de göstermektedir.

Burada migren ağrılarının tüm özelliklerini anlatabilmek mümkün olmadığı gibi; şöyle şöyle ağrıların varsa migren hastası olabilirsiniz diyebilmemiz de mümkün değildir. Ancak toplumda bilinenin aksine her zonklayıcı

veya tek taraflı veya kusma ile seyreden baş ağrısı migren değildir. Dolayısıyla migren tanısı, bir bütün olarak yapılan ayrıntılı değerlendirme sonrasında ancak konunun uzman hekimleri tarafından konulmalıdır.

Hastaların çok sık yaptığı gibi tıbbi bir eğitim ve donanımı olmaksızın, çevreden duyulanlar, internetten ve yazılı basından öğrenildiği kadarı ile kendilerine veya yakınlarına migren tanısı

Tedavi

Kişinin yaşam tarzına bağlı yoğun stres, yorgunluk, uykusuzluk veya aşırı uyuma, açlık, gürültü veya parlak ışıklara, yoğun kokulara maruz kalınması gibi pek çok etmen migren hastalarında ağrı sıklığını artırabilmekte ve ağrı tetikleyicisi olabilmektedir.

koyması ise doğru ve mümkün değildir.

Migren tanısı esas olarak hastadan alınan öykü ile konulmaktadır.

Bu nedenle tanıyı koyacak olan kişi hekim olmasına rağmen en önemli rolü hastanın kendisi oynamaktadır. Bu nedenle baş ağrısı olan kişi bu nedenle yardım almak ihtiyacı duyduğunda doğru tanı ve tedavi alabilmesi için öncelikle ağrısını iyi tanımalıdır. Ağrının tanımlayıcı özellikleri; süresi, sıklığı, ne zamandan beri devam ettiği, yerleşimi, vasfı, eşlik eden veya öncül olabilen durumları tespit edebilmelidir. Sonrasında yapılacak ayrıntılı nörolojik muayene ile gerekli görülürse uygun görüntüleme yöntemleri yapılmalıdır. Tüm bu değerlendirmelerden sonra kişiye özel tedavi seçenekleri belirlenmelidir.

Migren klasik olarak auralı ve aurasız olmak üzere iki gruba ayrılır.

Aura olarak tanımladığımız durum haberci/öncü manasındadır. Migren aurası sıklıkla görsel olmakla beraber işitsel ve sensoriel özelliklerde de olabilmektedir. Klasik migren denilince esasen kastedilen auralı migren-dir. Ancak auralı migrenin sıklığı, aurasız migrene göre daha azdır.

Migren ağrılarının ortaya çıkmasında beyindeki birtakım nöronal ve vasküler süreçler söz konusudur.

Bu karmaşık mekanizmaların belirli tetikleyiciler ile harekete geçmesi ile gelişen fizyopatolojik süreç sonrasında migren ağrıları oluşur.

Migren tetikleyicisi olarak pek çok etken, yiyecek içecek tanımlanabilmektedir.

Bunlardan özellikle çikolata, kabuklu kuruyemişler, peynir vs. en bilinenleridir. Ancak tanımlanan bu tetikleyicilerin tüm migren hastalarında aynı etkiyi göstermesi beklenmemektedir. Ağrı tetikleyicileri kişiye göre farklılıklar gösterebilmektedir. Yani hastaların çoğunda ağrıyı tetikleyen bir madde diğer bir hastada da aynı etkiyi gösterecek diye bir zorunluluk olmadığı gibi; kişinin kendi ağrıları üzerinde tetikleyici olduğunu fark ettiği bir etken başka hastalarda da aynı etkiyi göstermeyebilir.

Bununla beraber kişinin yaşam tarzına bağlı yoğun stres, yorgunluk, uykusuzluk veya aşırı uyuma, açlık, gürültü veya parlak ışıklara, yoğun kokulara maruz kalınması gibi pek çok etmen migren hastalarında ağrı sıklığını artırabilmekte ve ağrı tetikleyicisi olabilmektedir.

Migren tedavisi; atak tedavisi ve koruyucu tedavi olarak planlanmaktadır.

Hastanın ağrı ve atak sıklığı eşlik eden diğer tıbbi durumlarının ve tetikleyicilerinin özelliklerine göre tedavi türü belirlenir. Tedavide ilk basamak kişinin mümkün olduğunca ağrı tetikleyicilerinden uzaklaşmasıdır.

Sonrasında çok sık olmayan en fazla ayda 1-2 atak yaşamakta olan hastalara sadece bu atak dönemlerinde alabilecekleri tedavi seçenekleri düzenlenir.

Ancak bir ay içerisinde 3-4 ve daha fazla sayıda atak geçiren veya bir ayın yaklaşık olarak 10 veya daha fazla gününü ağrılı geçiren hastalara, atak sıklığını önleyici düzenli ve nispeten uzun tedavi seçenekleri düzenlenir.

Migren hastalarında koruyucu tedavide antidepresan ilaçlardan, kalp ve tansiyon ilaçlarına, anti epileptik ilaçlardan vitamin ve mineral takviyelerine kadar birçok ilaç grubu kullanılabilir. Bu seçeneklerden "hasta" için en uygun olanı ise ancak hasta-hekim işbirliği ve iletişimi ile belirlenebilmektedir.

USTALIK İSTEYEN OKLAVALAR

İbrahim Ethem ÖZER

Annelerin kızlarına, ustaların çıraklarına, önce unu serpmeyi göstermesiyle başlar bu güzel serüven. O ilk adımla sonrasını tahmin edemeyecekleri bir yolculuğa çıkarlar aslında. İlk olan her şeyde olduğu gibi heyecanla atar kalp. Kızımız annesine bakar, acaba doğru yapabildim mi diye. Annesinin gülümsemesiyle cesaretini toplar, küçük yüreği sevinçle dolar. Çırak ise kalfalık yolunun ilk adımını atmıştır. Sonra tekrar tekrar yaparak ilk tecrübelerini elde ederler. Fakat seyrederek oklava ile tanışmadan önce...

Oklava, eski Türkçe'de "ok-lagu" diye biliniyordu. Uçlara doğru incelen ve hamur açmaya yarayan bu ince ve uzun, kenarları yuvarlak ahşap, usta ellerin yardımcısı, aslında birçok işe de yarayabilme kapasitesine sahip. Mesela

koltuğun altına giden bir eşyanızı size tekrar kazandırabilir. Çocuklarınızın kendilerini halterci gibi sanmalarını sağlayabilir. Usta ellerin dostu bu özel alet, "Can boşazdan gelir" sözünün yaşanacağı anlara da tanık olur.

Farklı ebatlarda olur oklavalar, oklava ustaları maharetlerini sergilesinler diye. Her fark yeni bir dünya, yeni bir lezzet sunar... Oklava inceltir hamuru, fazla bastırmadan kullanılır elin altında kayar sanki...

Her şeyin doğal olduğu zamanlarda en çok o çalıştı ve yoruldu. Misafirin kendini evden biriymiş gibi hissettiği zamanlarda... Çok sık rastladığımız karelerdi oklavanın hamurla buluşup birçok güzel tatlara imza atması. Ev

sahibinin misafiri velinimet olarak görmesi ve zevkle yaptığı bu tatları, ikram etmesi mutlulukla... Anneannelerimiz, ninelerimiz köye gittiğimizde daha bizim söylememize gerek kalmadan oklavalardan birini seçerek başlardı o sevinç anlarına. Onları seyretmek de ayrıca çok zevkliydi. Yüzlerinin unlanması torunlarının gülmesine sebep olurdu. Oklavaları da çok kıymetliydi hani. Hemen temizler, ait olduğu yere götürürlerdi. Onlar, sevdiğimiz nefis lezzetleri mahalle fırınında odun ateşiyle buluştururken, bizim için en zor kısmı beklemektir...

Hele bayramlarda...

Bayrama az kala evleri ve tatlıcıları telaş almasıyla daha fazla ortaya çıkar oklavalar. Bu beraberlik anlarına hazırlıkta oklavalar şahitlik etmezse olmaz tabii.

O zaman dilimlerinde, yorucu ama eserini görünce dinlenen hanımlar, içlerinden dost oldukları oklavalara teşekkür ederler, bir sonraki buluşma anı için söz alırlar sanki...

Şöyle düşünersek ne kadar çok mahareti var bu küçük gibi görünen dev yardımcının. Ekmek mi dersiniz? Manti mı? Baklava mı? Yoksa börek mi? Ya yufka, tandır ekmeği, bazlama... Her biri ayrı lezzet...

Onun köşesi

Çoğu evde ona ait bir köşe de vardır, dik konumda durduğu. Yeni taşınılan bir evde hemen bir yer bulmaya çalışılır. "Tamam, burası olur" cümlesini duyarsınız mutlaka. Köşesine kurulur ve o tatlı lezzetlere imza atacağı zamanları bekler.

Önceden çok da dikkat etmediğimiz oklavalara aslında ne çok rastlıyoruz. Bu, hayatımızın bazı anlarını süsleyen ve dolduran ustaların kadim dostu, bazı de-

yim ve atasözlerinde de yerini almakta. Örneğin "Oklava yutmuş gibi" kasıntı veya aşırı dik yürüyen insanlara denir ama oklavanın eğri olamayacağına da işaret edilir diğer yandan bu sözle. Bu yüzden ustalar oklava alırken düz olmasına çok dikkat eder, az da olsa eğrilik olmasın ister. Çünkü az bir eğrilik olan oklava ile güzel hamur açılmaz. Belki de oklavanın eğrisini doğrusundan ayırt etmenin zorluğundan olsa gerek yeni bir aile kurulurken anne veya kayınvalide tarafından mutlaka oklava alınır çiçeği burnunda çiftte, hamur açmayı bilmeseler de evlerinde doğru bir oklava illa bir gün lazım olur diye. Son yıllarda "Oklavalık" dediğimiz bir örme ya da dokuma oklava kılıfları bile üretilmeye başlanması, onun hayatımızda daha çok karşımıza çıkacağını gösteriyor.

Şişman merdane

Oklavaya göre ortası daha kalın

olan merdane ile birlikte olduklarında daha güzel lezzetleri sunarlar bizlere. Merdane, hamur bezelerini açmak için oklavadan önce kullanılır. Oklavanın bir nevi yardımcısıdır, onun işlerini kolaylaştırır. Oklava ince ve uzun iken merdane silindirik şekillidir ve iki ucunda sap bulunur. Oklava, merdanenin yapamadığı işi yüklenir, yufka açar. Ama sert bir hamuru açmak için zorlanır. O yüzden merdane ile ortak çalışırlar. Farkı ne dersiniz bazı tatlar için oklava daha maharet ister, merdane acemilerin işidir. Baklava hamuru için tabii ki oklava daha uygundur. Örneğin çocuklar merdaneden daha çok korkarlar mesela. Annenin göstermesi bile yeter.

Bazı şeyleri dile getirmeden varlığı fark edilmiyor. Yufka açarken ustalarımıza, annelerimize, eşlerimize daha dikkatli bakmalı ve hayranlıkla izlemeli onları...

Her şeyin doğal olduğu zamanlarda en çok o çalıştı ve yoruldu. Misafirin kendini evden biriymiş gibi hissettiği zamanlarda...

Yağmur Karataş

Bir sıkıntı yaşandığında özellikle ablam ve babam çok anlayışlı davranır. Annemin mizacı diğer aile fertlerine göre biraz daha serttir.

16

Şenol Civan

Evimizde bir sorun olduğunda o sorunu hâledene kadar başımız bir hayli ağrıyor. Herkes farklı yönden bakıp yüksek sesle konuşuyor. Bu durum beni rahatsız ediyor.

22

GENÇLERE SORDUK...

Ailenizde bir sıkıntı yaşandığında aileniz nasıl davranır?

20

Efnan Alımcı

Ailemizde bir sıkıntı yaşandığı zaman aile meclisi oluşturuyoruz. Herkes fikirlerini söylüyor. Sıkıntı en sonunda bir çözüme kavuşuyor.

Çetin Atik

Aile bireylerimin bazı konuları abarttığını düşünüyorum. Kız kardeşlerim anlayışlı değil. Onların sorunları yüzünden ailede sıkıntılar oluyor.

17

UZMANINA SORDUK

Nazlı ÖZBURUN

Uzman Aile Terapisti

Ailede kimi zaman çatışmalar, sıkıntılar yaşanmaktadır. Aile içinde yaşanan sorunların farklı nedenleri bulunmakta birlikte, ekonomik konularda yaşanan problemler ve sağlıkla ilgili kronikleşmiş hastalıklar bu konuların başında gelir. Ailelerde bazen aile bireylerinden bazen de evde yaşayan akraba ve arkadaş çevresinden kaynaklanan sorunlar çıkabilir. Bazen anne babalar veya çocuklar tutumları nedeniyle mevcut sorunların daha da ağırlaşmasına, hatta bazen çözüm-

süz kalmasına sebep olabilir. Ayrıca aile bireylerinin gerçekçi olmayan beklentileri aile içi ilişkilerde sorunların oluşmasına neden olabilir. Aile bireylerinin temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı zaman sistemde ciddi sorunlar meydana gelebilir. Özellikle ekonomik kriz veya ilişkilerde yaşanan krizlerde 'baş edemeyeceğim' duygusu ağır basarsa, aile üyeleri kendilerini tükenmiş hissederler, çözüm yolları aramayı bırakır ve sorunlardan kaçmayı deneyebilirler.

Haydar Civan

Ailemizde ara ara sıkıntılar vuku buluyor. Çocuklarımız kimi zaman anlayışla karşılıyor kimi zaman da gergin davranıyor.

51

Özgül Atik

Çocuklarımız yaşları çok büyük olmadığı ve ergenlik döneminde oldukları için genelde anlayışsız davranıyorlar. Bu durumu yaşlarına vererek onları yönlendirmeye çalışıyoruz.

49

ANNE BABALARINA SORDUK...

Ailenizde bir sıkıntı yaşandığında çocuğunuzun yaklaşımı nasıl olur?

42

Mehmet Karataş

Her yuvada olduğu gibi bizim yuvamızda da olumsuz şeyler yaşanabiliyor. Ailemde herkes elinden geldiğince birbirini anlamaya ve uzlaşmaya çalışıyor.

Naime Alımcı

Çocuklarımıza hoşlarına gitmeyen bir durum olduğunda hemen ciddi tepkiler göstermelerini değil, istediklerini sakın sakın söylemeleri gerektiğini öğrettik. Onlar da bunları dikkate alıyor.

51

Aileler başta sıkıntı yaşadıklarını çocuklara hissettirmemek adına gizlemeyi seçebilirler bu bir yere kadar çözülebilir sorunlar olduğunda doğru bir yaklaşım olarak düşünülebilir. Ama değilse durumun evdeki çocuklarla paylaşılması daha doğrudur. Mesela işsiz kalma gibi bir durum söz konusuysa çocuğa bazı ihtiyaçları için beklemesi gerektiği söylenebilir. Bununla birlikte çocuğun yapabileceği bir şey olmadığı bazı sıkıntılı durumlarda çocuk konudan uzak tutulabilir. Mesela

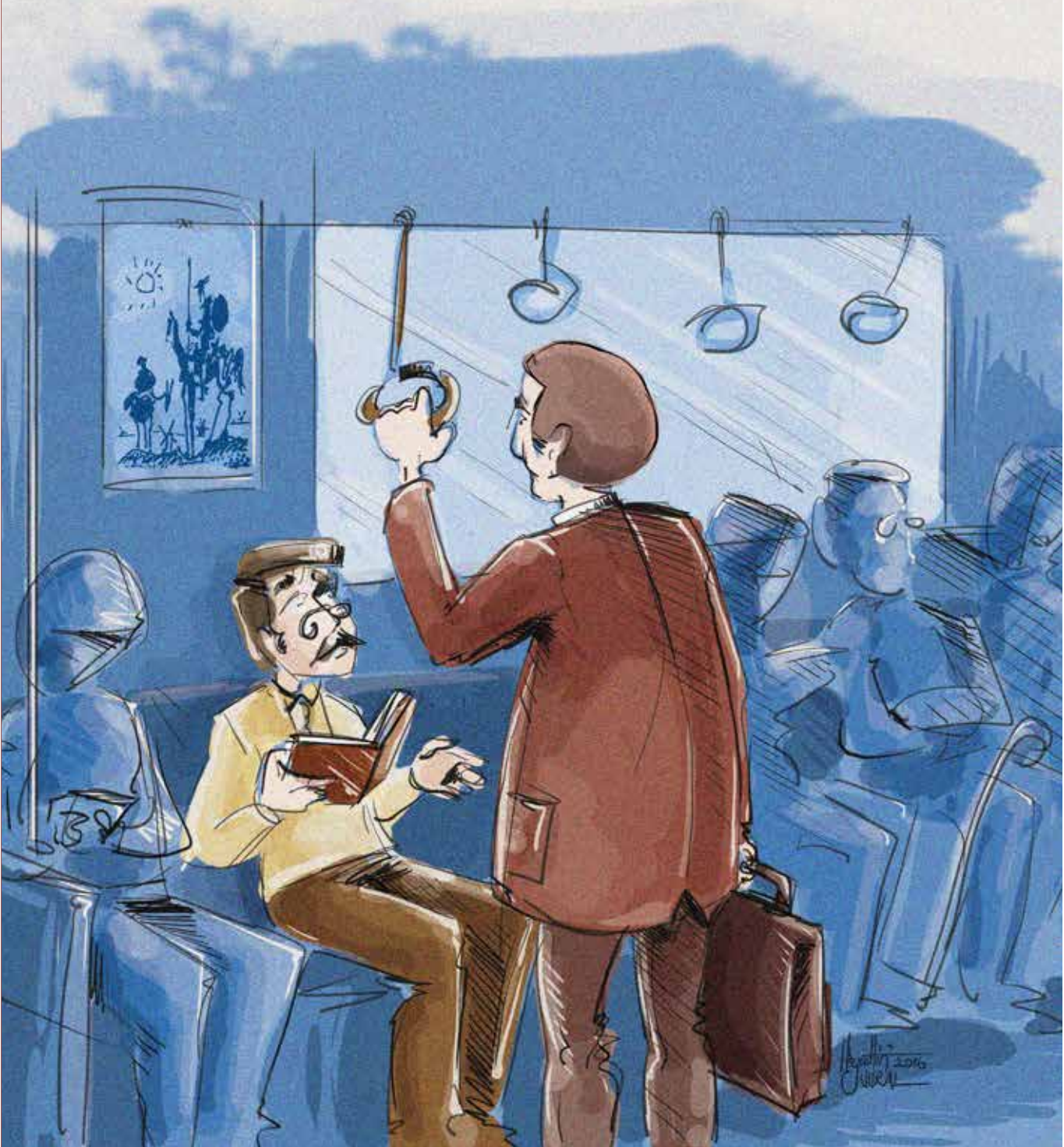
anne baba arasındaki kavganın çocukla paylaşılması, çocuğa annesini veya babasını şikâyet etmek yaşanan olumsuzlukları tekrar tekrar anlatmak zarar verebilir.

Çocukların yaşları dikkate alınarak aile içinde yaşanan sorunlardan haberdar edilmeleri ve onların desteğinin alınması sorunların atlatılmasında faydalı olacaktır. Aile bütünlüğü de yaşanan sıkıntıların paylaşılmasını ve çözüm aşamasında bireylerin desteğinin alınmasını gerektirir.

YUVARLAK KÖŞE

ÇOCUKLAR NE OKUMALI?

Hasan KARACA

Bu aralar Don Kişot okuyorum. Tabii yeni yazım kurallarına uyacaksak Don Quijote diye yazmamız gerekiyor. Çünkü dil kurallarına göre Latin alfabesinden aktarılan kelimelerin yazılışına müdahale edilmez. Don Quijote örneğinde de zaten herkesin Quijote'un nasıl okunduğunu bildiği varsayılır. Zira Don Kişot'un kim ve ne olduğunu herkes bilir. Bu genel kültürdür.

Genel kültürdür, genel kültür olmasına fakat metroda kalın kitabımı okumaya başlayınca karşımda ayakta duran bir... Burada duraksamalıyım. Bir abi diyemem çünkü abim olamayacak kadar yaşlı. Amca desem bu kez neden amcaya yer vermedin diyeceksiniz. Hâsılı abi ile amca arası bir kişi, bir 'abimca' söze daldı. Hem de Don Kişot'un Dulcinea hakkındaki sözlerini keserek. Ben bunun yalnızca kitaplarda olduğunu düşünüyordum. Fakat hayır gerçekten Don Quijote'un lafı ağzında kaldı. Sustu, hiçbir şey söylemedi. Abimcaya gelince, "Don Kişotte mi okuyorsunuz?" dedi. Evet, evet gerçekten kişotte diye telaffuz etti. Fransızca bir kitapmış gibi hem de. Ne bileyim Şarlotte, Marie Antoinette gibi fakat sondaki e harfini de telaffuz ederek yani Charlottè, Marie Antoinettè gibi. Bu telaffuzlara neden böyle takılıyorum bilmiyorum.

Galiba Don Kişot'ta geçen bazı isimlerin telaffuzundan emin olamadığım için. Örneğin Dulcinea'yı Dulsineya diye telaffuz ediyorum, fakat kim bilir belki de doğrusu Dulçineya'dır, ya da Dulçina, ya da Dulsinya. Yani bir İspanyol'un bu ismi nasıl telaffuz ettiğini hiç duymadım. Belki günün birinde Barcelona'ya yolum düşer ya da Endülü's'e ve o zaman öğrenirim. Bu arada yolun düşmesi ne garip bir terkip öyle değil mi? Yolum düştü, bu yüzden buradayım. Düşmeseydi hâlâ yolda olurum.

Gelelim amcaya. Öyle zanne-

diyorum ki gerçekten kendisine yer vereyim diye benimle konuştu. Çünkü benim kitap okumayı oturmak için bir bahane olarak kullandığımı düşünüyordu. Doğrusu niyetiniz buysa, kitap iyi bir yöntem. Hem oturmanızın bir gerekçesi var, hem de binen yaşlıları görmemiş olmanıza kani oluyor herkes. Fakat böyle bir art niyet için kitapları suiistimal etmek kötü tabii. En azından ben kendime yakıştırmam. Kaldı ki Don Kişot'a hakaret etmiş olurum. Tabii zan da kötü bir şey. En azından çoğu zan. Çünkü zandan tamamen kurtulmak mümkün değil. "Evet, Don Kişot." diye cevap verdim, Kişot'u kendi çapımda doğru telaffuz etmeye çalışarak. "Ben onu çocukken okumuştum." dedi. Yukarıdaki zannıma bu cümleden sonra kapıldım. Çünkü bu cümlede hafif bir alay sezinledim. "O kadar da yaşlanmış sayılmazsınız" diyecektim neredeyse oturma konusunu kastederek. Demedim tabii. Aksine ne diyeceğimi şaşırdım. Adamın yüzüne bakakaldım. Sonra kendimi toparlayıp kitaba geri dönecektim ki, adam yakalamış olduğu sohbetin ucunu bırakmamak için yeni bir cümle icat etti: "O zamanlar bu kitap daha inceydi."

"O çocuklar için kısaltılmış versiyonudur" dedim. Böylelikle adama meşru bir sohbet zemini açmış oldum. "Sonuçta çocuk kitabı" diye yanıtladı. "Sizce Don Kişot'u çocuk kitabı yapan nedir?" diye sordum, hâlâ "o zamanlar daha inceydi" ifadesinin şaşkınlığıyla. Bu hazır olmadığı bir soruydu. Ve inanın bu soruya makul bir cevap alsaydım, adama yer vermeye niyetlenmişim. Fakat makul cevap neydi ki? Don Kişot neden çocuk kitabı sayılabiliyordu örneğin. Veya Küçük Prens veya aslında oldukça derin anlamlar yüklü Hayy bin Yakzan? Ve öte yandan örneğin Amak-ı Hayal neden çocuk kitabı değildi? Bunun bende bir cevabı yoktu. Bu yazarların hiçbiri çocuk okuyucuyu hedef alarak yazmamıştı eserlerini. Zaten edebiyatta çocuk okuyucu diye bir kavram oldukça yeni. Öncesinde en fazla eğitici edebiyat diye bir şeyden söz edilebilir. Fakat bunlar derin konulardı. Ve karşımdaki adam da sorunun basit olmadığını anlamıştı. En azından bir müddet düşündü, sonra da "komik olması" dedi. Sözü uzatmak istemedim, yoksa aklıma Momo gelmişti, Michael Ende. Ende'nin son demek olduğunu biliyor muydunuz?

FİLİSTİN

PEYGAMBERLER ÜLKESİ

Deniz GÜNER

Mohammed Al Mansour, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Mekatronik bölümü öğrencisi. Ülkemizin pek çok misafirlerinden bir diğeri... Türkiye Burslusu olarak Filistin'den gelmiş. Hani ekranlarda gördüğümüz ağır silahlı gruplara taşlar atan gençlerin ve çocukların ülkesinden. 2014'ün Ramazan ayında Gazze'deki kuşatma haberlerini izlerken, oruç açmanın mutluluğunu yaşayamadığımız, lokmaların boğazımızda düğümlendiği, anne babamız, evlatlarımızdan önce halkına dua ettiğimiz ülkeden... Hz. Ömer'in fethettiği, Selahattin Eyyubi'nin bağımsızlığına kavuşturduğu, şimdi ise kimin sahip çıkacağı merak edilen ülkeden...

"Tabii ki biz sahip çıkacağız" diyor Muhammed. "Filistin, Filistinlilerindir."

Bu Filistinli gence haritayı gösteriyorum hüznle. 1947'den günümüze Filistin haritasını... Bu haritada ne çok hikâye ne çok gözyaşı ne çok kan olduğu öyle belli ki. Batı Şeria ve Gazze gurbette kalmış iki ayrı, iki özlem dolu kardeş gibi.

“Şu anda yönetimimiz geçici olarak Ramallah'ta, ama başkentimiz Ramallah değil, Kudüs'tür. Kudüs Filistin'in başkentidir. Haritada nerede olduğu, nerede görüldüğü önemli değil. Kudüs bizim vicdanımız, kalbimizin attığı yerdir.”

Üç dinin kutsal şehri Kudüs ise haritada bile yok!

“Kudüs bizim başkentimiz. Filistin'e geldiğinizde mutlaka buraya gitmelisiniz. Mescid-i Aksa'yı ve Kubbetü's-Sahra'yı görmelisiniz.”

Bu işte bir yanlışlık, bu işte bir anlaşmazlık, bu işte aklımın almadığı ne çok şey var. Kudüs şu anda İsrail haritasında başkent olarak görünüyor ama Mohammed Filistin'e gidildiğinde Kudüs de ziyaret edilmeli diyor. Kudüs sanki Filistin'deymiş gibi konuşuyor.

“Şu anda yönetimimiz geçici olarak Ramallah'ta, ama başkentimiz Ramallah değil, Kudüs'tür. Kudüs Filistin'in başkentidir. Haritada nerede olduğu, nerede görüldüğü önemli değil. Kudüs bizim vicdanımız, kalbimizin attığı yerdir.”

Mohammed, Cenin şehrinde. Orada doğmuş, bü-

yümüş ve ailesi şimdi orada yaşıyor. Özlemle anıyor onları. Ailesi orada olsa da amcaları, halası ve pek çok akrabası Filistin'de değil. Kimi Avrupa'ya, kimi Ürdün, Lübnan ve bölgedeki diğer ülkelere göç etmişler pek çok mülteci gibi. Annesi ise Türkiye'ye uğurlarken oğlunu “Ne için gittiğini sakın unutma! Vakit kaybetmeden geri dön!” demiş.

“Filistin'de devlet üniversitesi yok. Devlete ait yükseköğretim kurumları iki yıllık... Tıp fakültelerine girmek çok zor. Yüksek bir not ortalamasıyla birlikte maddi imkânlarla sahip olmak gerekiyor. Eğitim konusunda Filistin gençler için acil çözümlere ihtiyaç var. Bugün gençlerin birçoğu üniversite eğitimi için Ürdün ve Türkiye'yi tercih ediyor. “Türkiye kültürümüze çok yakın ve her yıl Türkiye Burslusu olarak pek çok Filistinli gence Türkiye'de okuma imkânı sağlanıyor. Türkiye bizim evimiz gibi. Özellikle

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Mardin, Şanlıurfa gibi şehirler bizim şehirlerimize çok benziyor. Benzerlik sadece şehirlerimizde değil, dini yaşayış şekillerimizde de var. Bayramlarda biz de tıpkı sizin gibi erkenden kalkıyor, namazlarımızı kılıyor ve mezarlıklara giderek geçmişlerimizi anıyoruz. Bayram yemekleri, bayram tatlıları ve bayram ziyaretleri ise neredeyse aynı... Aileler hep bir araya geliyor."

Aile denilince akla ilk gelen ise kadınlar. Peki, kadınlar ne yapıyorlar Filistin'de?

"Kadın, İslam kültürüne göre çok değerlidir. İlk eğitim anneden gelir. Anne ve baba toplumdaki ilk öğretmenlerdir. Bu yüzden eğitimi olmalıdır. Filistin'de sadece erkekler değil, bugün pek çok genç kız eğitim için yurt dışına gitmektedir. Filistin yönetiminde şu anda üç tane kadın bakanımız var. Her alanda, her ortamda onları görmek isteriz. Kadınlar eğitimi olmalı ki yeni gelecek nesil de böyle yetişsin. Filistin şiddet haberleri ile yansır ekranlara, ama kadına şiddet gibi bir haber göremezsiniz. Şükür ki bu, toplumumuzun yabancı olduğu bir kavram."

Yine gelelim Kudüs'e. Kudüs üç dinin de kutsal saydığı bir şehir.

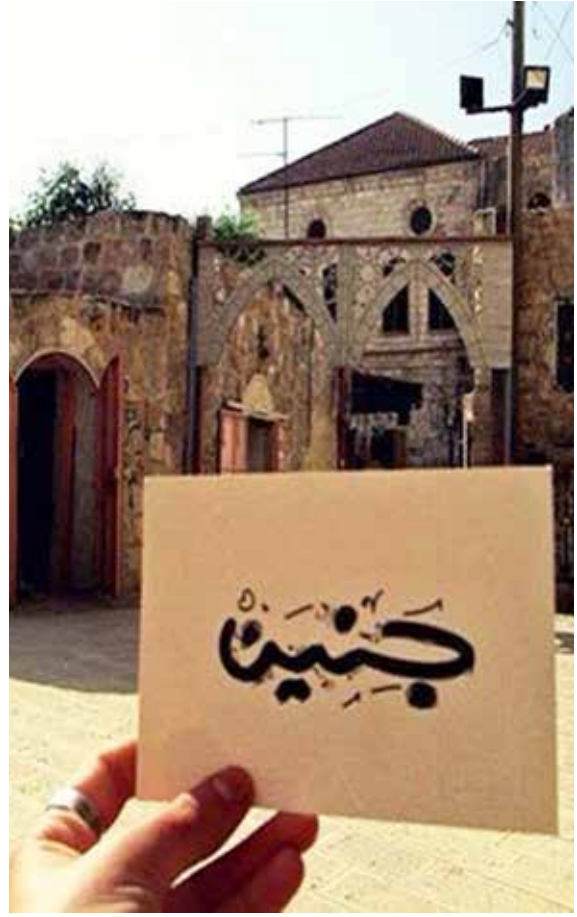
"Tabii Kudüs Yahudiler ve Hristiyanlar için olduğu kadar biz Müslümanlar için de çok önemli. Yahudilerin kutsal kitaplarına göre İsrail Kralı Davud, Kudüs'ü Birleşik İsrail Krallığı'nın başkenti olarak inşa etti ve oğlu Kral Süleyman ilk tapınağı şehrin içinde kurdu. Bugün Yahudiler tarafından kutsal olan Ağlama Duvarı bu tapınaktan kalan bir kısımdır.

Hristiyanlar için ise önemi, İncil'e göre Hz. İsa'nın bu şehirde çarmıha gerilmesinden kaynaklanır.

Müslümanlar için ise Kudüs, üçüncü en kutsal şehirdir. Kudüs MS 610 yılında ilk kible olmuştur ve Kitabımıza göre peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.)'in İsrâ mucizesi burada gerçekleşir. Ve Peygamberimiz; 'Yolculuk ancak şu üç mescitten birine olur: Benim şu mescidime, Mescid-i Haram'a ve Mescid-i Aksa'ya' der, işte bu yüzden Mescid-i Aksa çok önemlidir."

Peki, kim haklıydı? Bu bir toprak savaşı mıydı, yoksa bir din savaşı mı?

"Uluslararası hukuka göre bu konu işgal olarak ele alınmalı. Haritaya baktığınızda yıllar içindeki deği-

şimi görebilirsiniz. İşgal apaçık ortada... İsraililer buraya yerleşti, ama durmadılar. Kendi varlığını şiddetten aldığı güçle kurdu. Bu şiddete karşı duranlar ise terörist olarak ilan edildiler. Hâlbuki bizimki en baştan itibaren bir kurtuluş mücadelesiydi."

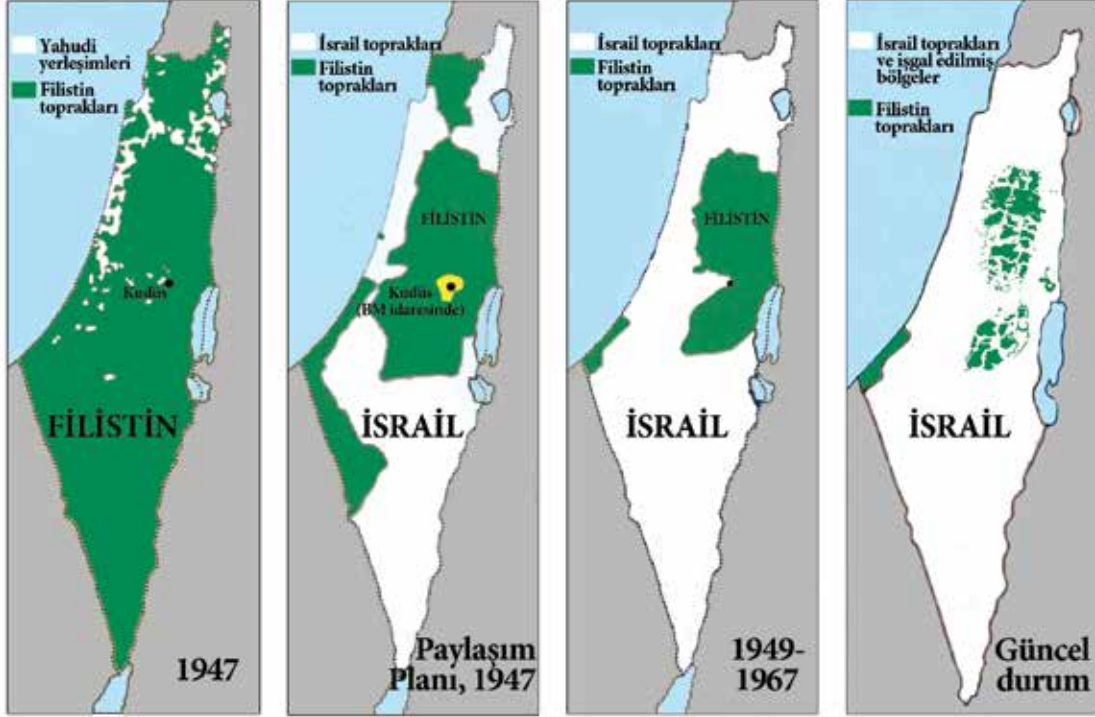
Peki neden? Müslümanlarla çevrili bir coğrafyada Filistin bu kaderi nasıl yaşadı, neden yenik düştü ve neden zorlanıyordu kendini dünyaya anlatırken?

"İsrail bugün Mescid-i Aksa'nın bulunduğu yere Hz. Süleyman'ın mabedini yeniden yapmak istiyor. Bunun için de Müslümanlar tarafından kutsal sayılan Mescid-i Aksa'yı yıkması gerekiyor. Dünyadaki pek çok Müslüman altın kubbesi olan Kubbetü's-Sahra'yı Mescid-i Aksa'nın kendisi sanır. Algı yaratılmasının bir sonucudur bu. Mescid-i Aksa fotoğraflarda pek görülmez. Kubbetü's-Sahra hep daha ön planda durur.

Peki, Müslümanların inancı, Müslümanların kararlılığı ne olacaktı? Biz yeterince inanmıyor muyduk? Yeterince mücadele etmiyor muyduk?

"Ekranlarda gördüğünüzü söylediğiniz o taş atan çocuklar inanın ki inançları olmasa öyle mücadele etmezlerdi. Bu belki de bizim bir anlamda imtihanımız. Bu bir son değil, bu bir süreç. Azim ve kararlılıkla Filistin halkı kendisine ait olanı elbette alacak. Pek

1947'den günümüze Filistin toprakları

<http://akademi.yucekesen.com>

çok Filistinli mülteci demek, potansiyel bir diaspora demektir. Müslüman ümitsiz olmamalı. Uluslararası arenada her şeyden önce mücadelemizin haklılığını çok iyi anlatmalıyız. Haritayı insanlara gösterdiğinizde çok da fazla bir şey anlatmanıza gerek yok zaten. Üç bin yıl öncesine dönmek haklı bir gerekçe ise Roma'nın da hakkını Roma'ya vermeniz gerekir. Bunun için de önce Roma İmparatorluğu'nu yeniden vücuda getirmelisiniz. Bu haklı bir gerekçe değil, ama muhteşem kumaştan, ustalıklı dikişlerle kılıflara geçirilmiş bir gerekçe. Üç bin yıl önceki hayal gerçekleşecekse, 50-60 yıl öncesi çok daha gerçekçi. Bunu başarmak için inanmak, inançtan aldığımız güçle akıl ve sağduyu ile hareket etmek ve her şeye rağmen bu amaca kilitlenmek gerekiyor. Daha da önemlisi Müslüman dünyanın "gerçek bir Müslüman gibi" kardeşine sahip çıkması gerekiyor."

Bizim inancımız, Türkiye olarak Filistin halkına tamdır Mohammed. Kalbimiz ekranlarda taş atan çocuklarla birlikte atmıştır bunca zaman. Her defasında biriniz vurulacak diye korkmuş, yediden yetmiş "Allah sizi esirgesin!" diye dua etmişizdir hep. Filistin bir gün bütün sıkıntılardan sıyrıldığında o gün Hz. Davud da, Hz. Süleyman da, Hz. İsa, Hz. Musa ve Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.) de layığıyla anlaşılmış olacaktır.

Haritaya baktığınızda yıllar içindeki değişimi görebilirsiniz. İşgal apaçık ortada... İsraililer buraya yerleşti, ama durmadılar. Bu şiddete karşı duranlar ise terörist olarak ilan edildiler. Hâlbuki bizimki en baştan itibaren bir kurtuluş mücadelesiydi."

MEDİNELİ FEDAKÂR SAHABİ

EBU TALHA

Sevdiği şeylerden Allah için vazgeçmenin de paylaşmanın da imanını olgunlaştırdığının farkındaydı Ebu Talha. Bu yüzden elinden geldiği kadar Medine'deki ihtiyaç sahiplerine yardım eder, bazen kendisi aç kalma pahasına kardeşlerini doyurduğu olurdu.

Rukiye AYDOĞDU DEMİR

Diyaret İşleri Uzmanı

Zaman hilalden dolunaya doğru akarken ay değildi sadece tamamlanan. Kum saatinden akan her bir kum tanesi, akrebin yelkovanın her bir hareketi sanki yarım kalan bir şeyleri tamamlama gayretindeydi. Medine'de vakit işte böyle zamanın dışında işler, Müslümanlar her geçen gün yeni bir tamamlanma evresine girerlerdi. Büyülerdi her an, olgunlaşırlardı. Onlar için her yeni gün, peygamberin gösterdiği istikamette atılan yeni bir adım demektir. Peygamberle Medine'de yaşamak her sabah hayata yeniden başlamak gibiydi; hiçbiri diğerine denk olmadığından hiçbir gün öncesine benzemezdi. Her bir hilal bambaşkaydı, dolunayların hiçbiri öncesine eş değildi.

Medine gecelerinde ay ışığı hurma dallarından

akar, bereketli hurma bahçeleri ayın şavkı ile aydınlanırdı. Çölün çoraklığına inat insanlara serin gölgeliklerini, soğuk sularını ve tatlı meyvelerini ikram eden bu bahçeler sayesinde Medineliler biraz rahat nefes alabiliyorlardı. Gündüzleri güneş bütün ihtişamıyla kendisini gösterip her taraf sarının türlü tonlarına boyandığında, bu bahçelerin yeşilini görmek dahi insanı ferahlatmaya yeterdi. İnsanların açlığın şiddetine dayanabilmek için karınlarına taşlar bağladıkları, gölge ve gölgeliğin en değerli nimetler olarak görüldüğü bu coğrafyada serin hurma bahçeleri kuşkusuz en değerli nimetlerden biriydi.

Ebu Talha için de tam olarak öyleydi. Peygamber Mescidi'nin hemen karşısında olan Beyruha isimli bahçesini pek severdi. Sevgili Peygamberini burada ağırlar, ona bahçesinin ürünlerinden ikram ederdi. Allah Rasulü de mescidinin yakınında bulunan bu hurmalığı sık sık ziyaret eder, soğuk sularından içer, gölgesinde serinlerdi. Nasıl da mutlu olurdu böyle zamanlarda Ebu Talha, kendisini nasıl da şanslı hissederdi. Varlıklı bir sahabe olan ve

ensarın ileri gelenleri arasında bulunan Ebu Talha, aslında Medine'de pek çok hurmalığın sahibiydi ancak Beyruha'nın onda ayrı bir yeri vardı.

Medine'de ay hilalden dolunaya dönüyor, Ebu Talha vazgeçmenin de imandan olduğunu öğreniyordu. Eksilmiyor, bilakis tamamlanıyordu. Göklerden gelen her bir haberi tasdik ettiğinde imanın tadına varıyor, kulluğunun tamamlandığını hissediyordu. En son indirilen ayette Rabbi "Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir." (Âl-i İmrân, 3/92.) buyurmuştu da Ebu Talha soluğu hemen Allah Rasulü'nün yanında almıştı. Bir an dahi duraksamadan dudaklarından şu sözler dökülüyordu:

"Ey Allah'ın Rasulü, yüce Allah, 'Sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz...' buyuruyor. Benim en çok sevdiğim mülküm Beyruha'daki bahçedir. O, Allah yolunda sadakadır. Ben, onun Allah katında sevabını ve ahiret azığımı olmasını dilerim. Ey Allah'ın Rasulü, onu Allah'ın sana işaret buyurduğu yerde kullan!"

Allah Rasulü onun bu davranışını takdir etmiş ve bahçesini ihtiyacı olan akrabalarına bağışlamasının daha uygun olacağını söylemişti. Bunun üzerine Ebu Talha bahçeyi yakınları arasında paylaştırdı. (Buhârî, Zekât, 44.)

Sevdiği şeylerden Allah için vazgeçmenin de paylaşmanın da imanını olgunlaştırdığının farkındaydı Ebu Talha. Bu yüzden elinden geldiği kadar Medine'deki ihtiyaç sahiplerine yardım eder, bazen kendisi aç kalma pahasına kardeşlerini doyurduğu olurdu. Bir defasında Allah Rasulü, yardıma muhtaç bir adamcağız için kendi evinde ikram edecek bir şey bulamamıştı ve sahabelerinden yardım istemişti. Ebu Talha hemen bu kimseye talip olmuş, kendisi ve çocukları aç kalma pahasına Peygamber

misafirini evinde ağırlamıştı. Hatta Allah Teala bu olay üzerine indirdiği ayetle "Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine'ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir. (Haşr, 59/9.) onların kurtuluşa eren kimseler olduklarını müjdelemişti. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 10.) Ebu Talha ve onun geniş gönüllü ailesi peygamberlerini ve onun ashabını evlerinde ağırlamaktan büyük mutluluk duyarlar bu sebeple hanelerine yağın berekete birlikte şahitlik ederlerdi. Allah Rasulü de bu aileyi pek sever sık sık evlerine misafir olur, ikramlarını geri çevirmez, bazen de evlerinde öğle uykusuna yatar. Ebu Talha ve eşi Ümmü Süleym Allah Rasulü'ne öyle gönülden bağlıydı ki Nebi (s.a.s.) Medine'ye geldiği zaman sevgili oğulları küçük Enes'in elinden tutarak doğruca ona götürmüşler ve bu akıllı çocuğu onun hizmetine vermişlerdi.

Medine'de ensar olmak Allah Rasulü ve onun ashabı için her türlü fedakârlıktan kaçınmamayı gerektiriyordu ve Ebu Talha her zaman bunun bilincindeydi. Sadece malını, mülkünü, evladını değil yeri geldiğinde canını da Allah ve Rasulü'nün uğruna feda etmekten çekinmedi. Uhut günü onun kendisini Peygamberine nasıl siper ettiğine, onu kahramanca nasıl koruduğuna, "Ya Rasulüallah yüzüm yüzüne siper; canım canına fedadır" sözlerine herkes şahitti. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 18.)

Şahitti Medine'de hurma dallarına yansıyan hilaller ve dolunaylar her şeye. En sevdiklerini en sevdiği için feda edebildiği zaman insanın nasıl tamamlandığına, nasıl Ebu Talha olduğuna...

BİZ MİSAFİRİZ

Selim GÜNDÜZALP

Her sabah yeniden yaratılıyor her şey.
İşte o sabahlardan birinde...

Bir dünyadan yeni bir dünyaya uyandığım o sabah...

O bin bir renkli masal cennetlerinin kapısı ardına kadar açılmıştı sanki.

Nice görülmemiş rüyalar var. Çocuklar, çocuklar, çocuklar...

Yüzleri seçilmemiş. Bu ne doyulmaz bir rüyadır, bu ne kanılmaz bir dünyadır.

Gecesi ayrı güzel, gündüzü ayrı güzel, rüyası ayrı güzel, rüyadan uyanışı bir başka güzel...

Rabbim, hiç yabancılık çekmiyorum yaşadığım dünyada, bizleri ağırladığın bu misafirhanede. Onlar benim hayatımın bir parçası.

Ben de onların bir duasıyım.

Bilmeseydim, öğrenmeseydim Efendimizden (s.a.s.), Kur'an'ından işitmeseydim cennetini, vurulacaktım bu dünyaya, kalacaktım buralarda.

Dünyan o kadar güzel. Kendisine ait bir güzellik değil ki bu...

Güzeller güzelinin eseri... Senin isimlerinin tecellisi...

Ondan güzeldir, Sen yarattığın için güzeldir bu dünya.

Her şeye yabancıyız, ama her şeye de dostuz. Sa-

dece hayretteyiz.

Bundan anlıyorum ki, biz misafiriz.

Misafir, ev sahibinin iznine tabidir. İzin verdiği ölçüde gezeriz, yeriz, içeriz...

İbretle seyrederiz. Hiç yoktan bir hayatı ve dünyayı bize bahsettiğin için lütfuna şükrederiz, keremine hamd ederiz.

Kimsenin kimseyi tanımadığı bir dünyada herkesin, her şeyini alıp verdiği her nefesini bilen sadece Sensin.

Denizlerin içinde olanı da bilen Sensin, sema denizinin içinde yüzen yıldızları da bilen Sensin. Biz bir küçük tencerede yemeklerimizin tadını tuzunu ayarlayamazken, bütün meyvelerin farklı farklı tadını veren Sensin. Koskoca denizlerin farklı farklı tuzunu katan Sensin. İçindeki mahlukatı bizim için gezdiren, yüzdüren de Sensin. Tuzlu denizlerden tuzsuz balıkları çıkaran da Sensin.

İnsan da bir deniz...

İçimizde de nice düşünceler, duygular dolaşıyor, yüzüyor.

Bilen Sensin. Cevap veren Sensin. Kalbimizi yaratan Sensin.

Kalbimizin içinden geçenleri de bilen Sensin.

Kalbi üzüyor, yaralanıyor bazen insanın. Kimini "bu dünyadan gideceğim" korkusu, kimini "burada kalacağım" duygusu sarıyor.

Her türlü imkânı, her türlü nimeti önümüze Sen serdin. İman ki, en büyük imkân...

Her şeye yabancıyız, ama her şeye de
dostuz. Sadece hayretteyiz.
Bundan anlıyorum ki, biz misafiriz.
Misafir, ev sahibinin iznine tabidir. İzin
verdiğin ölçüde gezeriz, yeriz, içeriz...
İbretle seyrederek. Hiç yoktan bir hayatı
ve dünyayı bize bahsettiğin için lütfuna
şükrederiz, keremine hamd ederiz.
Kimsenin kimseyi tanımadığı bir dünyada
herkesin, her şeyini alıp verdiği her
nefesini bilen sadece Sensin.

Bir kapı açılır önümüzde o iman ile o imkân ile.
Bir beyaz kuş olup düşeriz yollara, düşeriz sulara.
Para verip bir halı alamadım. Gönlümce üstünde
oturamadım.
Bahar halısını yemyeşil, kış halısını bembeyaz, dört
mevsimin halısını rengârenk, hem de capcanlı,
ayaklarımın altına seren Sensin.
Misafirin gönlünce gezsün, nasıl ağırlandığını bilsün,
şükürünü eksik etmesün diye.
Geceye açılan bir kapı kıldın ayı, yıldızları...
Karanlığa gömülmemize izin vermedin.
Dinlenmemiz için uykuyu üzerimize Sen çektin yor-
gan gibi, rahmetini üzerimize Sen gerdin. Hayatı
Sen verdin. Ölümü Sen verdin.
Hayatı ölümün içine kattın, ölümü hayatın peşine
taktın.
Bir gün gelip buluyor ölüm bizi...
Şükürler olsun ki, onun da hikmetini öğrettin.
Dostlara açılan bir kapı olduğunu gösterdin bize
ölümün.
Kuşların neşesine arkadaş olalım diye, bir zikir ver-
din dilimize.
Hayretle bakıp maşallah dememiz için.
Onlar dallarda meyvelerle oynaşiyor, rızkını arıyor.
Bizim de dilimizde kelime meyveleri var, "elhamdü-
lillah, maşallah" diyor.
Bazen bir erik ağacının, bazen bir akasyanın altın-
da dudağımda hasret dolu cümlelerle... "Rabbim

ne güzel dünyan, ne güzel göklerin, ne güzel mevsimlerin..." diye biteviye söyleniyorum. Kelimelerim bitecek diye korkuyorum.
Ben bir kâğıt üstünde iki zıt rengi birleştiremiyorum.
Sen binlerce rengi birbirine ters düşmeden nasıl da yakıştırıyorsun, nasıl da hayretengiz bir şekilde birleştiriyorsun.
İşte önümde meyvelerin, çiçeklerin, göklerin...
Aklım almıyor doğrusu... Şükür ki almıyor. Onun için "Allahüekber" diyorum...
Yeşil dalların altında meyvelerin olgunlaşmasını bekleyen bir çocuk gibiyim şimdi.
Küçük bir çocuk...
Bir yağmur damlası düşüyor üstüme, korkutmuyor, ürkütüyor.
Senden bilince her şeyi, atıyorum içimdeki endişeyi...
Senden biliyorum içimdeki bu neşeyi...
Karanlık kuyularda bırakmadın, ana rahminde bırakmadın.
Hangi nimetine şükredelim ki?
Bir dünyadan daha güzel bir dünyaya uçurdun bizi.
Yıldızlardan yıldızlara koşturdun bizi.
Esirgemedin, serdin rahmetini, şefkatini de katarak.
Ona denk ne bir nimet, ne bir haz var.
Her yeri kaplayan o sonsuz rahmetini içimize de, dışımıza da Sen serdin.
"Kullarım bunu Benden bilsinler." dedin.

Nasıl başladığını, nereden geldiğini hiç anlamadan bir bakıyorsunuz, takıntılı insan olmuşsunuz. Her ne kadar bazıları takıntılı değil "prensipli" olduğunu iddia etse de uzmanlar pek onlar gibi düşünmüyor. Genelde itiraf edil(e)mese de itiraf edenler üzerinden yapılan istatistiklere göre en çok rastlanan dördüncü psikolojik rahatsızlık. Bu sebeple kimse "takılmıyorum" demesin.

Ayşegül GÜRBÜZ

Balığı denizden çıkartabilirsiniz, evet... Fakat balığın aklından denizi çıkartabilir misiniz?

Dikkatleri bir anda toplamak ve biraz da merak uyandırmak için "felsefik" bir soru ile başladım. Neyi kastettiğimi siz düşününce dururken cevabın "psikolojik" olduğunu söyleyerek ters köşe yapmak istiyorum. İçine ittiğim ruh hâlimden çabucak sıyrılmanız için ipucu vereyim: "Bir tekrarlar silsilesi" Hâlâ cevap yoksa aşağıdaki cümleleri okumanızı rica edeceğim.

- Ya ben bunu bir yerden tanıyorum.
- Elimi yıkamadan önce sabunu yıkarım.
- Ne içersem içeyim üstüne muhakkak bir de su içeyim.
- Okunmuş gazete okuyamam, ilk ben okumalıyım.
- Pardon! Cam kenarı benim!
- Oraya gidersem kafama molotof kokteyli düşebilir.

- Aç bu çocuk, aç. Daha çok yedirmeliyim!
- Beyazlarım ilk günkü gibi beyaz kalmalı.

Bu örnekler hayatımıza yavaş yavaş giren, sonra kendilerine durmadan kardeşler gelen "takıntı" cümleleri. Nasıl başladığını, nereden geldiğini hiç anlamadan bir bakıyorsunuz, takıntılı insan olmuşsunuz. Her ne kadar bazıları takıntılı değil "prensipli" olduğunu iddia etse de uzmanlar pek onlar gibi düşünmüyor. Genelde itiraf edil(e)mese de itiraf edenler üzerinden yapılan istatistiklere göre en çok rastlanan dördüncü psikolojik rahatsızlık. Bu sebeple kimse "takılmıyorum" demesin. Herkesin ufak tefek takıntıları olmuştur, olur, olacaktır. Bu kadar kesin konuşmamın birkaç dayanağı var elbette. Mesela Machbeth... Evet, bildiğiniz Leydi Macbeth! Birçok esere konu olan takıntı hastalığının en çarpıcı ve meşhur örneği Shakespeare'in Macbeth adlı eserinde hayat bulur. Leydi Macbeth'in etkisiyle kocası Macbeth, kral Duncan'ı öldürür ve Leydi Macbeth'de bir el yıkama hastalığıdır başlar. Leydi Macbeth, "Akdeniz'in bütün suları getirilse bu elin kirleri temizlenemez." diyerek yaşadığı ruh hâlini anlatmaya çalışır bundan beş asır önce. O zamandan bu yana değişen çok bir şey yok. Nitekim Adrian Monk, Leydi Machbeth'i mumla arar. Bol ödüllü dizi izlemeyi seven herkesin kabul etmek istemese de kendinden bir şeyler bulabileceği dedektif Monk'tan bahsediyorum. Sorun çözme tekniklerine bakılarak Hercule Poirot'a benzetilse de takıntılar hususunda Monk, onu cebinden çıkarır. Burada mesele kimin daha iyi dedektif olduğu, gri noktaları hangisinin daha iyi kullandığı ya da ikisini de es geçip Gil Grissom'un bir numaraya getirilebileceği falan değildir.

Mesele takıntılarla baş edebileceğimizdir. Mesela Monk takıntılarını mesleğini icra etmede bir avantaj hâline dönüştürebilmiştir.

Meselenin hâlli mümkün de bizi bize bıraksalar! Fark ettiniz mi, takıntılarımız sürekli kontrol altında tutulmaya çalışılıyor. Bir yandan kilo almayı bir tehdit olarak sunarken diğer yandan mutsuzsan çikolata ye diyecek kadar bir medya ile karşı karşıyayız mesela. Hepsi bir yana ülkemizde en zor durumda olan takıntılı kesim mükemmeliyetçiler. İnsanların işi gücü bu arkadaşları sürekli rahatsız etmek... Belediyelerden tutun, fayansçılara kadar her meslek erbabı âdeta sözleşmiş gibi çalışıyor. Yaprak sarmasını bile boy sırasına göre tabağa sıralayan bu insanlar, parktaki mosmor çiçeklerin arasında bir tane beyaz çiçek görünce ne yapsın? Ya da alışveriş merkezlerine kaptırmadığı bir hafta sonunda gri-siyah-gri-siyah örüntüsüyle muhteşem bir halı gibi serilen kaldırımında yürürken birden gri-gri-siyaha dönen örüntüyle karşılaşınca hangi sorumlunun kapısını çalsın? Müşteri eli değmemiş süpermarket raflarına bayılan kardeşim kabul etmen gerekir ki onlara mutlaka biri el vuracak ve bozacak. Ve yine bilmen gerekir ki kahvaltılık masasından hep reçelli ekmekler düşer ve hep reçelli taraf kazanır. Ve taktığı kar lastiklerinin diş derinliklerini ölçtürmek nereden aklına geldi Allah aşkına!

Böyle uzayıp giden, ömür yiyici şeylerin çaresi artık var. Açıklıyorum: M Vitamini... Bilinen bir vitamin türü olmadığı için şöyle izah edeyim; hayata biraz mizah katmak gerekiyor. Şifa niyetine gülümseyebilmek lazım yoksa o balığın aklından deniz hiç çıkmayacak.

ŞAM-I ŞERİF

Bekir ERDEM

Suriye'nin Başkenti Şam'ı atalarımız geçmişte hep kutsal bir şehir olarak görmüşler ve Şam-ı Şerif, yani "Şerefli Şam" olarak anmışlar. Bugünkü harap hâli Müslümanları üzerken yalnız bizim Şam dediğimiz bu kutsal şehre yabancılar Damascus, Arapların çoğu da Dimeşk demişler. Dimeşk, kan akıtılan şehir anlamına geliyor. Çünkü Şam'ın tarihi insanlık ile başlıyor ve Hz Âdem'in (a.s.) oğulları Habil ile Kabil arasındaki olay rivayete göre burada cereyan ediyor. Dolayısıyla insanlık tarihinde bilinen ilk kan dökme olayı, bazı işaretlere göre burada, Şam'ın arkasını dayadığı Kasiyyun dağında meydana gelmiş. Habil'in mezarı olduğu belirtilen yer, iç harp öncesine kadar ziyarete açıktı.

Ayrıca Şam, Hz. İsa'nın (a.s.), annesi Hz. Meryem ile hicret ettiği, on yıl kaldığı ve peygamberlik gibi ulvi ve ağır vazifeyi omuzlarına alıp tekrar Kudüs'e hicret ettiği mekândır.

Bizanslı idarecilerin yaşadığı gelişmiş bir kale şehri, Emevilerin ise, ilk başşehri olan Şam, peygamberlerin, sahabe efendilerimizin ve âlimlerin uğrak yeri olmuş. Bu yönüyle de İslamiyet'in en şerefli şehirlerinden biri olma unvanını almıştır. Şam bizim için asıl manasını, insanlığın iftihar tablosu Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.) iki defa bu beldeyi

şerefliendirmesinden alır. Efendimiz Şam'a ilk seyahatlerini 12, ikincisini ise, 25 yaşındayken gerçekleştirmiş. İslam tarihi kaynakları, Şam'a Allah Rasülü'nün (s.a.s.) on bin sahabesinin geldiğini yazar. Bu güzel beldede, bir zamanlar tebliğ ve irşat vazifesini yerine getiren saadet asrının banisi ve temsilcilerinin, Mekke'den Medine'ye hicretten sonra, ikinci hicrete talip olan adanmışların, hakikat yolunun rehberleri, ilmiyle âmil âlimlerin, mürşitlerin, yendikleri orduların değerlerine saygı gösteren abide komutanların bıraktıkları izlerle ve ecdadın inşa ettirdiği mekânlarla karşılaşırız.

İstanbul 'paşalar şehri' olarak bilinir. Caddelerin, sokakların, camilerin, konakların, han ve hamamların isimlerine baktığımızda, Şam'ın İstanbul'dan hiç de aşağı kalır yanı yok gibi. Hamidiye Çarşısı'nın Hicaz Demiryolu İstasyonu yönündeki çıkışında bulunan Muaviye Caddesi üzerinde, Şam Beylerbeyi Esad Azim Paşa tarafından 1700'lerde yaptırılmış Azim Sarayı bulunmaktadır. Bu seçkin eser, 17 odalı, taş duvarlı, görkemli hâliyle, Suriye Etnografya Müzesi olarak hizmet vermekte idi.

Hamidiye Çarşısı'na uzanan Mithat Paşa Caddesi'nin yakınında, bir Osmanlı paşasının adını verdiği bir cami durmakta. Şam Beylerbeyi Sinan Paşa

tarafından yaptırılan ve İstanbul Beşiktaş'taki Sinan Paşa Camii'yle aynı adı taşıyan Sinaniye Camii yeşil minaresiyle şehre ayrı bir güzellik katıyordu. Sibaiye Camisi ise yine bu güzellik tablolarından biri. Bu eserlerin tam karşısında Şam Beylerbeyi Derviş Paşa tarafından 1574'te yaptırılan Dervişiyeye Camii durmakta. Ayrıca iç savaştan önce cıvıl cıvıl olan ve bizim kapalı çarşılarımızın bir örneği olan Mithatpaşa Çarşısı, iç savaş öncesine kadar Şam'ın önemli alışveriş mekânlarından biriydi. Bu eserlerin bulunduğu mekân, Türklerin yaptırdığı eserlerle küçük bir Türk mahallesine dönüştürülmüştü.

1517 yılında Yavuz Sultan Selim vasıtasıyla Şam'a kazandırılan Osmanlı ruhu, günümüzde de mazinin ihtişamını ziyaretçilerine fısıldamaya devam ediyor. Rivayete göre bir ara kabrinin yeri bilinmeyen ya da kaybolan Muhyiddin-i Arabi Hazretleri'nin mezarı, kendi sözü olduğu rivayet edilen "Sin Şin'a girince" bulunmuş ve bugünkü yerinde kendisine yakışır bir türbe hâline getirilmiş.

Küçük İstanbul denilen mahalle ise adeta küçük bir İstanbul'du... Daracık sokakları, Türk tarzı panjurlu evleri, pencerelerinden sarkan ve bahçelerini süsleyen rengârenk çiçekleriyle tipik bir Türk mahallesiydi Küçük İstanbul. Hamidiye Çarşısı'nın yapıldığı yıllar-

da eski Şam'da sokaklar, iklimin sıcaklığı yüzünden daracık daracıktı. Bizim Diyarbakır, Urfa ve Gaziantep'in eski sokakları nasıl idiyse, eski Şam sokakları da öyleydi. Üç kişinin yan yana yürüyemeyecekleri kadar dar, eğribüğü, fakat serin ve esrarlı sokaklar...

Yeni Şam, eski Şam'ın sanki çömelip kalmış bir iki katlı kerpiç evleri karşısında, bir Avrupa şehri gibi uzayıp gidiyor. Ve Merce Meydanı'ndaki yüksek sütun üzerinde, İstanbul'daki Yıldız Camii'nin küçük bir maketi duruyor.

Şam'da iki katlı bir Gureba, yanı Garipler Hastanesi'yle ilk Mekteb-i Tıbbiye'nin yani Tıp Fakültesi'nin kurulması için İstanbul'dan 1903 yılında bir padişah fermanı gönderilmiş. Böylece yeni doktorlar, profesörler ve talebeler, Suriye'nin sağlık dünyasına yeni bir cemre gibi düşmeye başlamışlar.

Bugün Şam'da, hem rektörlük binası olarak kullanılan, hem de hukuk ve ilahiyat fakültesi olarak açılan iki katlı bu büyük taş bina da, sayamadığımız birçokları gibi, yine bir Osmanlı eseri sıcaklığıyla ayakta duruyor. Bu binalar ilk yapıldığı yıllarda Hamidiye Kışlası olarak kullanılmış. Fakültelerin erkek öğrencileriyle kız öğrencileri birlikte okuyorlar. Yaklaşık olarak 100 yıllık bu üniversite binasının arka bahçesi, yeşilin ve kuş cıvıltılarının insanı kanatlandıran anlatılmaz bir huzur dünyasıdır.

Eski Şam'da kale yakınlarında, kerpiç evlerin ve daracık sokakların bir tenha noktasında, Zahiriyeye ve Adiliye Medreseleri de, birçok başka Osmanlı eseriyle beraber, "Bizi nişyana terk etmeyin" der gibi, hüznüyle tebessüm ediyorlar.

Şam bir vakitler böyleydi... Ziyaretçilerini hem manevi havasıyla ve tarihi çehresiyle hem de cıvıl cıvıl hâliyle kucaklıyordu. Ya şimdi? Hüznün ve hayatın iç içe olduğu, hangisinin nerede başlayıp bittiğinin bilinmediği bir eski zaman şehri gibi...

SEVGİNİN HAKİKATI

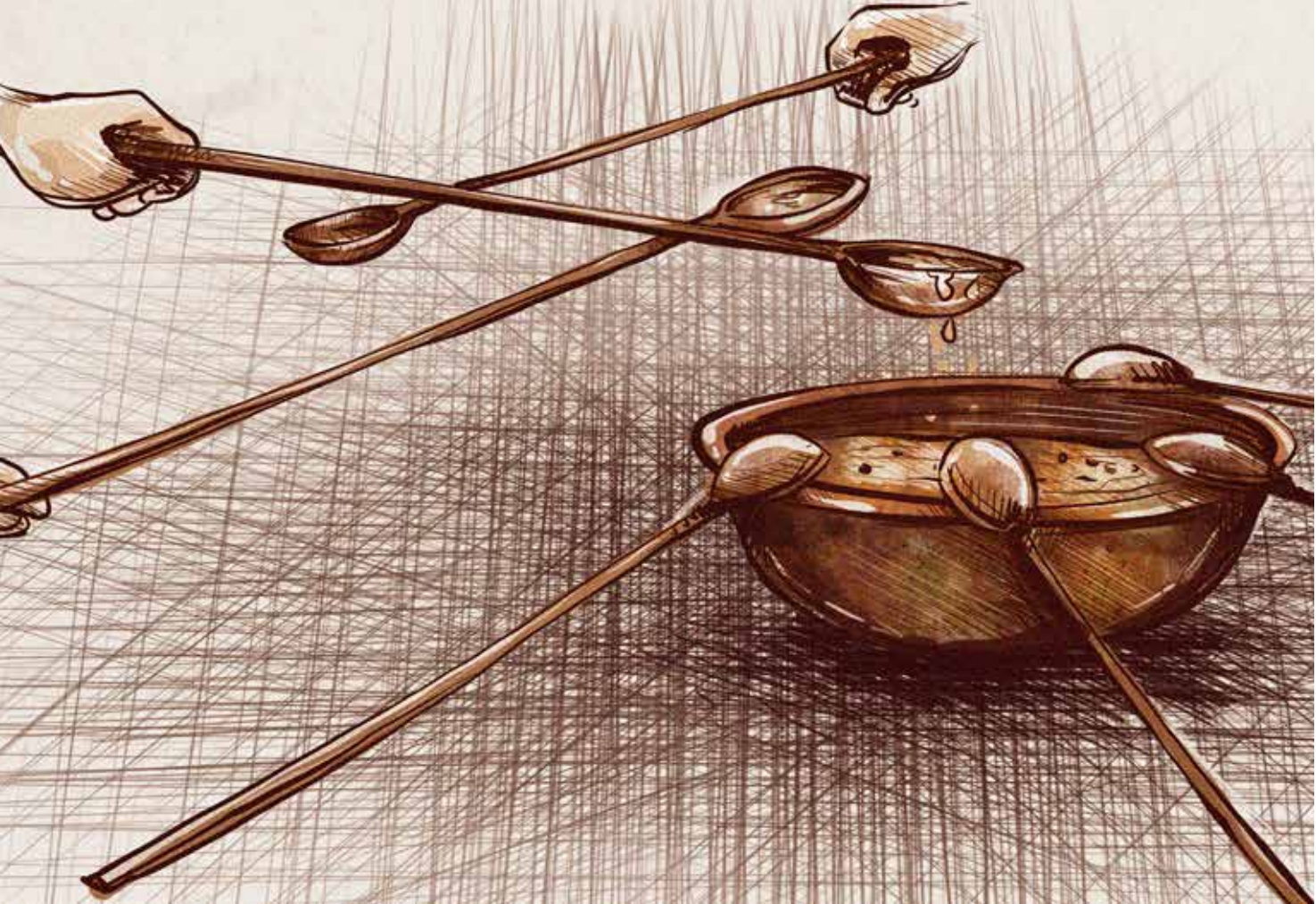
Dr. Lamia LEVENT ABUL
Diyabet İşleri Uzmanı

Nasıl da harcıâlem kullanır ve müsrifçe tüketiriz sevgiyi değil mi? Hep gündemin baş mevzu olarak dillerde konuşuruz da gönüllerimize indirmede o kadar mahir değiliz. Yaratıcının tüm yaratılmışlara bahsettiği ve onların birbirine ülfet etmesine, iyilik ve merhametle muamelede bulunmasına sevk eden bu asil duyguyu maalesef geçici heveslere kurban edebiliyoruz. Hâlbuki irfan ehli için sevginin kaynağı yaratıcıdır ve ancak O'nu sevenler O'nun sevgisine mazhar olanlar yaratılmışları hakiki manada sevebilirler. Ne güzel

demiş bizim Yunus: Yaratılanı severim yaratan-
dan ötürü.

Sevginin gönüllerde yeşermesi ve yer etmesi Hak Teala'yı sevmekle başlar. Bu sevgi bitmeyen, tükenmeyen, sonsuz bir hazinedir. O'nun sevgi ve şefkatine mazhar olan insan da kâinattaki her varlığa sevgi ve muhabbet duyar. Böylece kâinat dengesine kavuşur, güzelliklerin membaı olur sevgimiz.

O'nun yarattıklarını O'ndan ötürü seven, kimseye haksızlık yapmaz ve her hak sahibine hakkını

"Sevgi, acıyı,
tatlılaştırır. Sevgi,
bakırı altın eder.
Bulanıklar sevgi
ile duruldu. Dert
sevginin feyziyle
şifa bulur."

teslim eder. Şefkat ve merhamet nazarıyla bakar tüm yaratılmışlara. İyilik ve hayırseverlikte yarışır yürekleri Hak sevgisiyle dolu olanlar. Kimseye kin duymaz, haset etmez onlar. Kusurları affeder, hataları hoş görürler. Başkalarının acılarını derinden hisseder, merhamet ve şefkatle muamele ederler. Kardeşini kendine tercih edecek derecede hasbi davranırlar.

Sevgiye sadece dillerinde değil gönüllerinde de yer veren Hak aşığı canlar önce gönül hanelerini temizlerler. Zira nazargâhı ilahî olan kalp hanesi her türlü kirden pastan temizlenmeden Rabbin nazarına ve sevgisine mazhar olmaz. Kalbi selim sahiplerinin gönlüne iltifat eder Rabbimiz.

Kalp hanelerini O'nun için temizleyip arıtanlar sevginin de hakikatini tadarlar. İşte o zaman gönülden dillere dökülür sevgi ve tüm dünyayı kuşatacak bir güce ulaşır. Sevgi nazarı ile bakabilseydi birbirine insanoğlu ne zulümler, ne haksızlıklar, ne savaşlar olurdu. Dünya kirlenmez, yoksulluk ve

açlık terki diyar eylerdi. Olan olmayana verir, ekmeğini, aşını bölüşür, kimsesizlere kol kanat gerilirdi. Kimse haksızlığa uğramaz, dünya barış ve esenlik yurduna dönerdi.

Sevgi daha nice güzelliklere vesile olur ki, sevgiyi gönülden dile dökenlerin hikâyesine kulak verelim biraz da. Efendim, bir gün dervişlerden birine: "Sevginin sadece sözünü edenlerle, onu yaşayanlar arasında ne fark vardır?" diye sormuşlar, o da: "Size göstereyim demiş." Güzel bir sofra hazırlamış ve önce sevgiyi dilden gönle indirememiş olanları çağırarak onları bu sofraya buyur etmiş. Mecliste bulunan herkes sofradaki yerine oturmuş. Tabaklar içinde sıcak çorbalar ve arkasından derviş kaşıkları denilen bir metre boyunda kaşıklar gelmiş. Derviş: "Bu kaşıkların ucundan tutarak yiyeceksiniz" diye bir de şart koşmuş. "Peki" demişler ve kaşıkları ellerine alarak çorbadan içmeye başlamışlar. Ancak bir metre boyundaki derviş kaşıkları uzun olduğundan bir türlü dökmeden ağızlarına götürememişler. Bir süre uğraşmışlar ancak çorbayı döküp saçmaktan içememişler. Beceremeyeceklerini anlayınca da, sofradan aç kalkmışlar. Bunun üzerine derviş: "Şimdi sevgiyi gerçekten bilenleri yemeğe çağırayım" demiş. Bu kez gözleri sevgi ile gülümseyen aydınlık yüzlü insanlar gelmiş oturmuş sofraya. Her biri kaşığını çorbaya daldırıp, karşısındakine uzatarak çorbalarını içmişler. Böylece her biri diğerini doyurmuş ve şükrederek kalkmışlar sofradan.

Sevgi nazarıyla kardeşine bakmayanlar hayat sofrasında yalnız başına doymayı düşünenler aç kalkacaktır sofradan. Kim de sevgi ve şefkatle kardeşini düşünür ve doyurursa, o da kardeşi tarafından doyurulacaktır. Ne diyor Mevlana:

"Sevgi, acıyı, tatlılaştırır. Sevgi, bakırı altın eder. Bulanıklar sevgi ile duruldu. Dert sevginin feyziyle şifa bulur."

I

Tam altı yaşındayken, insan eli değmemiş ormanları anlatan Yaşanmış Öyküler adlı bir kitapta, müthiş bir resim görmüştüm. Avını yutan bir boa yılanını gösteriyordu. Resmi aslına bakarak yukarıya çizdim.

Kitapta şöyle diyordu: "Boa yılanları avlarını bütün olarak, çiğnmeden yutarlar. Sonra da, yerlerinden kıpırdayamazlar ve altı ay süren sindirim boyunca uyurlar."

Bunları okuyunca, balta girmemiş ormanlardaki serüvenler üzerine uzun uzun düşündüm. Sonra da, elime bir boya kalemi alıp ilk resmimi çizmeyi başardım. İşte, 1 numaralı resmim şöyle bir şeydi:

Sanat şaheserimi büyüklere gösterip, resimden korkup korkmadıklarını sordum. "Şapkadan kim korkar?" demesinler mi?

Ama bu bir şapka resmi değildi ki. Bir fili sindirmeye uğraşan bir boa yılanı çizmiştim ben. Bu kez, büyükler de anlayabilsin diye, boa yılanının içini çizdim. Büyüklere her şeyi açıklamak gerekir zaten. 2 numaralı resmim de şöyle bir şey oldu:

Bunun üzerine, büyükler, boa yılanının içini dışını çizmeyi bırakıp kendimi coğrafya, tarih, aritmetik ve dilbilgisine vermeme öğütlediler. İşte böylece, resim alanında isim yapma şansını daha altı yaşındayken geri çevirmiş oldum. 1 ve 2 numaralı resimlerimin başarısızlığı da cesaretimi kırmıştı doğrusu. Büyükler hiçbir şeyi asla kendi başlarına anlamıyorlar; onlara her şeyi açıklayıp durmaksa, çocuklar için gerçekten çok yorucu...

Ben de kendime başka bir meslek seçip, pilot oldum. Dünyanın her yerinde uçtum sayılır. Doğrusu, coğrafya da çok işime yaradı. İlk bakışta Çin'i Arizona'dan ayırabilirim. Gece karanlığında yolunuzu şaşırırsanız, coğrafya çok işinize yarar.

İşte bu sayede, hayatım boyunca birçok ciddi insanla birçok ilişkim oldu. Yetişkinlerin arasında çok zaman geçirdim. Onları çok yakından tanıdım. Yine de, haklarındaki fikrim pek değişmedi.

Biraz akli başında görünen bir büyüğe rastladığımda, yanımdan hiç ayırmadığım 1 numaralı resmi gösterip deneyimi yapıveriyordum.

Göründüğü kadar akıllı bir insan mıydı, bakalım. Ama aldığı yanıt hep aynı oluyordu. "Şapka." O zaman ben de, ne boa yılanlarından ne el değmemiş ormanlardan ne de yıldızlardan bahsediyordum. Hemen kendisiyle aynı telden çalmaya başlayıp, briçten, golfte, siyasetten ve kravatlardan söz açıyordum. Tabii, büyüğümüz de, kendisi gibi akli başında birini tanımış olduğuna pek seviniyordu o zaman...

Küçük Prens
Antoine De Saint-Exupery
Mavibulut Yayıncılık

İBRAHİM EFENDİ KONAĞI

Halil İbrahim UZUN

Sâmiha Ayverdi, Osmanlı medeniyet yorumunun şifahi yani sözlü olduğunu söyler. Bu kültür nesiller boyu bir çağlayan gibi akar ve cehaleti süpürüp götürür. "Burçaklar veren tek buğday danesi gibi hoca talebesine ilmini giydirir, usta kalfasına, kalfa çırağına hünerini öğretir." Ömrünü İslam olarak özetlenebilecek bu kültürün yeniden filizlenmesine vakfeden Sâmiha Ayverdi günümüzde roman olarak değerlendirilebilecek olan İbrahim Efendi Konağı'nın takdimine, "bu kitap ne bir hikâyedir, ne masal ne de roman..." diyerek başlar. Yazara göre İbrahim Efendi Konağı o sözlü kültürün temel yapı taşlarını yaşamış bir hayat tablosu üzerinden yazıya geçiren, o devri hiç görmemiş olan bir neslin kesilen bağları yeniden kurmasında bir iletişim noktasıdır.

Sâmiha Ayverdi, bu intikal sürecine halel getirecek, aheste aheste gelen bir sonu nedenlerinin de altını kalın bir kalem ile çizerek aktarıyor. Bunu yaparken toplumun hassas noktalarına hiç dokunmadan geçmişin muhteşem devletini bir konak, özellikle yönetici ve avam sınıfını ise konak halkı olarak tasvir ederek, çok kuvvetli bir dil ve ihtişamlı betimlemelere yer veriyor. İbrahim Efendi'nin kardeşi Hilmi Bey'in bu şatafatlı konak karşısında konumlandırılmış küçük evi ve eşi Hâlet Hanım sahip oldukları meziyetlerle büyük evin de dağılmadan ayakta kalabilmesinde oynadıkları etkin rol ile aklın, terbiyenin ve elbette vicdanın temsili hâline geliyorlar. Ancak sahipleri tarafından uçuruma sürüklenen, vicdanlılar tarafından ayakta tutulmaya çalışılan konakta oluşan dağdağlar neredeyse 20 yıl gibi uzun bir süre sonra dünyaya gelen Râtibe'nin hayatında akisler buluyor. Çünkü Râtibe "İbrahim Efendi ailesinin hiçbir ferdinde bulunmayan müstesnâ bir cevherin, asil bir ruhun, bir duygu iffetinin, kemâlli ve zengin bir yaradılışın bütün saltanatına sahip oluyor.

Sâmiha Ayverdi temsiller üzerinden kurguladı ama aynı zamanda çeşitli yollarla kendine ait bir hikâyeyi âlim, mazlum, ahlaklı, zengin gibi sahne alan tüm rollere bu görevlerini bitirerek nihayete erdiriyor. Son olarak bu hikâyenin mühim olduğu kadar hazin tarafına, konağın ölüm tarihi ile Osmanlı medeniyet yorumunun ölümünün aynı zamana tesadüfüne dikkat çekiliyor.

İLLET Mİ ZİLLET Mİ?

Kahraman bir delikanlı, Moğollarla yapılan savaşta ağır bir şekilde yaralanmıştı. Yapılan bütün tedavilere rağmen yarası iyileşmiyordu. Bir tanıdığı şu tavsiyeyi verdi:

"Filan adamda yarayı iyileştirecek bir merhem var. Eğer istersen, sanırım sana bir miktar verebilir."

Hatem-i Tai cömertliğiyle nasıl meşhursa, bahsettiği adam da cimriliğiyle ünlüymüş. Eğer onun sofrasında ekmek yerine güneş bulunsaydı, herkes kıyamete kadar aydınlık yüzü görmezdi.

Kahraman delikanlı arkadaşına söyle cevap verdi:

"O cimriden, ölmek için panzehir istesen, vermek için düşünür. Sonunda verse dahi, ondan şifa olmaz. O cimrinin panzehri, sanırım insanda zehir tesiri uyandırır."

Böyle insanlardan minnet ile bir şey istediğin zaman, onu verseler belki vücudun kazanır, ama ruhun ezilir.

Ataların şöyle bir sözü vardır: "Eğer ab-ı hayatı yüz suyuna karşılık verseler, akıllı olan almaz. Çünkü bilir ki; illetle ölmek, zilletle yaşamaktan iyidir."

KISSADAN
HİSSE

İLGİNÇ BİLGİLER

- * Bir nötron yıldızının en ufak bir parçası bile 100 milyon ton ağırlığında olabilir.
- * Büyük Mercan Resifi Avustralya açıklarında 2000 km uzunluğundaki, dünya üzerinde yaşayan en büyük canlıdır.
- * Finlandiya'da yetişen çam ağaçlarının kökü 50 kilometreye ulaşabilmektedir.

BİR DUA

"Güzel ve bereket dilekleriyle dolu, ama bir o kadar yetersiz olan ve dilimizden düşürmediğimiz, vazgeçemediğimiz tüm övgülerle sana çokça hamdediyoruz ey Rabbimiz!"

(Buhari, Et'ime, 54.)

Fazilet,
ruhun güzelliğidir.

Sokrates

BİR İNCİ

SİZDEN GELENLER

Hüseyin Özmen
YALOVA

Diyanet Çocuk Dergisi'yle birlikte Diyanet yayınlarını tanıdık diyebilirim. Aile Dergisi'nde "Aile-ce" bölümünde yer verilen konular ailemizdeki bazı eksiklikleri görmemizi sağladı. Örneğin bir seferinde baba olarak çocuklarıma fazla zaman ayırmadığımı okuduğum bir yazıyla fark ettim. Her akşam işten yorgun geliyorum diye meğer ne çok ihmal etmişim 8 yaşındaki oğlumu. 'Annesi ödevlerine yardımcı oluyor' diyerek çocuğumla vakit geçirmenin sadece ödevden ibaret olmadığını biraz geç anladım. Şöyle ki ödev yaptırırken de çocuğunuz sizdeki şefkati ve ilgiyi gayet güzel alıyor. Teşekkürler Diyanet Aile Dergisi.

Merhabalar, Diyanet Aile ekini ilk sayısından itibaren takip eden ve zevkle okuyan bir okuyucunuzum. Pencere konuları, çoğu aileyi ilgilendiren konulardan seçilmekte ve ihtiyaca cevap verecek nitelikte hazırlanmaktadır. "Biz Bize" ve "Evimiz" köşeleri ise en sevdiğim bölümler. Özlemimi çektiğimiz ise sadece Diyanet personeline değil de bütün halka yönelik hazırlanması, Diyanet Aylık Dergi'nin ve Çocuk Dergisi gibi ve bunun yanında bağımsız olarak hazırlanan "Diyanet Aile" ve "Diyanet Gençlik" dergileridir. Diyanet Çocuk, Diyanet Aylık Dergi ve Aile ekinde emeği geçen herkese şükranlarımı arz ederim. Başarılar...

Halime Karabulut
ANKARA

Gülnur Eker
BATMAN

Diyanet Aile Dergisi'ni 2015 yılından beri ailece takip ediyoruz. Her ay güncel konulardan bahsediliyor. Toplumumuzun huzura ihtiyacı olduğu şu günlerde, ailemizin dışında arkadaşlarımızla bir araya geldiğimizde de Aile Dergisi'nden faydalanıyoruz. Mart sayısında ele alınan "Ailece Sinanmak" konusu olaylar karşısında daha çok sabretmemiz gerektiği hususunda bizlere yardımcı olmadı değil. Dergiye katılan yeni bölümler ise bende farklı bir merak uyandırıyor. Emeği geçenlere teşekkür ediyoruz.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		
10																		
11																		
12																		
13																		

YUKARIDAN AŞAĞI **1-** İstanbul'un içinde bulunduğu coğrafi bölgemiz. — Sıvı maddelerin dibine çöken katı tanelerin oluşturduğu katman. **2-** Telli bir musiki aleti. — Binme, yük çekme, taşıma hizmetinde kullanılan tek tırnaklı hayvan. — Genellikle plastikten veya kâğıttan yapılmış, içine öteberi koymaya yarayan, çeşitli büyüklükte olabilen taşıma gereci, poşet. **3-** Arap alfabesinin altıncı harfinin okunuşu. - Yasalara göre suçu belirlenen bir kimseyi cezaevine koyma cezası. — En kısa zaman dilimi. **4-** Taşıtlardaki elektrik enerjisini kimyasal enerjiye çevirerek depolayan ve depolanan kimyasal enerjiyi istendiğinde elektrik enerjisi olarak dışarı veren araç, pil, batarya. — Bu kelimesine göre mekânda veya zamanda biraz daha uzak olanı niteleyen söz. — Bir yılın on iki bölümünden her biri. — Esas, asıl, temel. **5-** Temel içeceğimiz. — Mekke'de nazil olan, 35 ayetten oluşan, Allah'ın kudretinden ve vahyin öneminden bahseden, Kur'an-ı Kerim'in 46. suresi. — Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma. **6-** Satranç oyununda taraflardan birinin yenilgisi. — Bir cismin iki kenarı arasındaki genişliği. — Esmâü'l-Hüsna'da "Mağlup edilmesi mümkün olmayan, galip" anlamına gelen isim. **7-** Hayat arkadaşı, refik, refika. — Eski dilde ateş. — Baba, dede, cet. **8-** İç karşıtı, hariç. — Kış mevsimiyle özleşmiş yağış tipi. **9-** Avrupa Birliği'nin kısaltması. — Boyutları normalden küçük anlamına gelen bir sıfat. **10-** Bir topluluğu oluşturan bireylerden her biri, üye. — Bir bağlaç. **11-** Özellikle hat sanatında harflerin ve kelimelerin yazımını öğrenme için yapılan yazı çalışması, el alıştırması. — Çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım. **12-** Doktor kelimesinin kısaltması. — Kemik ucu. **13-** Öğle ile akşam arasındaki zaman dilimi, asr. — Topluluk, boy, fırka anlamında kullanılan Arapça kökenli bir sözcük. **14-** Ebced hesabında elli sayısını karşılayan, alfabemizdeki "n" harfinin Arap alfabesindeki karşılığı. — Asıl adı Mehmet bin Süleyman olan "Su Kasidesi", "Şi-kayetnâme" gibi önemli divan şiiri örneklerini kaleme alan, Kanuni döneminde yaşamış büyük Türk divan şairi. **15-** Dünyanın uydusu, kamer. — İşlenmemiş deriden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle sıkıca bağlanan ayakkabı. — Müzikte bir nota. **16-** Organları veya organ bölümlerini saran ince tabaka, cidar, çeper. - Başkalarına karşı saygılı ve incellekle davranma, incelik, naziklik, zarafet. **17-** Düz açık ve geniş yer, meydan, saha. — Adını ilk ayetindeki mukatta harflerinden alan, Kur'an-ı Kerim'in 20. suresi. **18-** Reislük, başkanlık. — İlahi bir güç tarafından gönderildiğine inanılan parlaklık.

SUDOKU

	5	3					7	
8				7				5
	4				6	1		
	1		5			4		2
4					9			
		2		4		8		7
5				2				4
	8				3	5		
			4	9				3

Sudoku Kuralları

Oyunun amacı dokuzar hücreden oluşan 9 eşit kutuya bölünmüş bir alan üzerinde sayıları tekrar etmeyecek şekilde dizmeyi başarmak. Her satır ve sütunda 1'den 9'a kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak dizmeniz gerekiyor. Aynı şekilde çizgilerle ayrılmış her kutu içerisinde de 1'den 9'a kadar olan sayılar da sadece bir kez kullanılmalıdır. Sudoku, hem zevkli bir bulmaca hem de iyi bir zihin jimnastığıdır. İyi eğlenceler.

SOLDAN SAĞA 1- "Hak Dini Kur'an Dili" isimli tefsirin müellifi olan, "Elmalılı" namıyla bilinen büyük din adamı ve âlim. **2-** Adanılan şey, nezir. — Bazı hastalıklara karşı bağışıklık sağlamak amacıyla vücuda verilen hastalık mikrobuyla hazırlanmış eriyik madde, iğne. — İlaç şırınga vasıtasıyla enjekte etme. — Bir seslenme sözü. **3-** Bir cismin yukarı yöne olan yanı, alt karşıtı. — Yemek. — Mağara, kovuk anlamında bir sözcük. — Demiryolu taşıtlarının hareket ettiği yol. **4-** Farsça kökenli ay anlamındaki sözcük. — Misafir. — Arapçada "Hayır" anlamına gelen sözcük. **5-** Kâğıtları birbirine tutturmak için kullanılan telden yapılmış kırtasiye malzemesi. — Edebiyatla ilişkili, edebiyata ilişkin olan anlamında bir sıfat. — Medine kelimesinin sessiz harfleri. — Kur'an-ı Kerim'in son suresinin adı. **6-** Sınavlarda alınan not, başarı değeri. — Ağzın açılıp kapanmasını sağlayan dişleri taşıyan organımız. **7-** Gelecek. — Elektrik geriliminde evre. **8-** Japonya'nın Tokyo'dan sonraki en büyük kenti. — Nem tutmayan, çabuk kuruyuveren, çorak toprak. **9-** Ülkemizin plaka kodu. — İlkbahar ve sonbahar arasında kalan mevsim. — Gereken yiyecek ve içecek şeyler, nevale. — "Hüve" kelimesinin dilimizdeki karşılığı, üçüncü tekil şahıs zamiri. **10-** Göçebelerin konak yeri. — Zamanı bilinmeyen, zamanı belirsiz tarih anlamına gelir. — Farklı yöntemler uygulanarak yapılan çekiliş, ad çekme. — Çiçek demeti. **11-** Güzel, göze hoş görünen anlamında kullanılan bir kız ismi. — Düşkünlük, irade zayıflığı. — İş, davranış, eylem. — Güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir. **12-** Nikel elementinin simgesi. — Soluk borusu. — Bitki telleri demeti veya türlü ipliklerden yapılmış örgü. — Derviş selamı. **13-** Uyuşma, mutabakat, sulh. — İnsan topluluğu. — Altın, gümüş gibi madenlerden yapılmış şeylerin saflık derecesini gösteren ölçü.

6	3	4	9	5	8	2	7	1
9	7	8	3	1	2	4	5	6
5	2	1	7	6	4	3	8	9
4	5	2	6	8	3	1	9	7
3	8	9	4	7	1	6	2	5
7	1	6	5	2	9	8	3	4
8	6	7	2	4	5	9	1	3
2	4	3	1	9	7	5	6	8
1	9	5	8	3	6	7	4	2

Önceki Sayının Cevapları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Ö	Z	E	R	K	K	A	S	T	A	M	O	N	U	
2	M	A	V	I	T	A	Ç	A	S	A	E	T			
3	E	M	A	L	A	Y		A	R	M	U	T	A		
4	R		O	Y	S	I	R	T	L	A	N		E	R	
5	N	O		E	Z	A	N		A	A		A	R	I	
6	A	Y	E	T											
7	S	A	Ğ												
8	U		İ	Ç											
9	H	A	T	A											
10	I	T	I	S											
11	B		M	I	Z	R	A	K		K	I		M	A	F
12	I	Z		T	A	U	N		S	A		C	A	N	I
13	L	A	V		N		S	I	R	G	A	N		Y	
14	M	I	A	T		S		U	R	G	A	N		E	
15	E	L	D	I	V	E	N		Ç	A	R	A	L	T	
16	N		I	K	E	B	A	N	A		K	A	B	E	

Önceki Sayının Cevapları

Huzur'a çıkarar yollar...

"Allah rızasını
umarak ailen için
yaptığın her harcamadan
muakkak ecir alırsın,
eşinin ağzına koyduğun
lokmadan bile!"

(Buhârî, Cenâiz, 36.)

GENÇLİK BÖYLEDIR İŞTE

İçimi titreten bir sestir her gün.
Saat her çalışında tekrar eder.
'Ne yaptın tarlanı, nerede hasadın?
Elin boş mu gireceksin geceye?
Bir düşünsen yarıyı buldu ömrün.
Gençlik böyledir işte, gelir gider;
Ve kırılır sonra kolun kanadın;
Koşarsın pencereden pencereye.'

Ah o kadrini bilmediğim günler,
Koklamadan attığım gül demeti,
Suyunu sebil ettiğim o çeşme,
Eserken yelken açmadığım rüzgâr
Gel gör ki, sular batıya meyleder,
Ağaçta bülbülün sesi değişti,
Gölgeler yerleşiyor pencereye;
Çağınız başlıyor ey hatıralar.

Cahit Sıtkı TARANCI

